

DE

DELAVSKA ENOTNOST

20. FEBRUARJA 1971 — ŠT. 7 — L. XXVIII

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

INTERVJU Z JOŽETOM VIDICEM, PREDSEDNIKOM REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV STORITVENIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE

Ustvariti zaupanje in spoštovanje

S kolektivnimi pogodbami naj bi zaščitili predvsem delavce, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih

Potem ko je Republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije lani predlagal republiški skupščini spremembo zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih, je tokrat nastopil s predlogom o oblikovanju zakonodaje na tem področju. Gre zato, da naj bi sklenili kolektivne pogodbe o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci. O tej po-

budi smo zaprosili za razgovor Jožeta Vidica, predsednika odbora.

„Čeprav so sindikati že lani predlagali spremembo zakona o (Nadaljevanje na 2. strani)

KLI
LOGATEC

VAM NUDI
KVALITETNA
OKNA
BALKONSKA VRATA
ROLETE

Sejem bil je živ ... cene pa tudi ... šle so navzgor!

Foto: A. Agnič

PREDSEDNIK RO SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE STJEPAN ŠAUBERT O STALIŠČIH SINDIKATA DO INTEGRACIJE V ELEKTROGOSPODARSTVU

Sindikati za eno podjetje

Zgode in nezgode v zvezi z integracijo slovenskega elektrogospodarstva niso znane le prizadetim delovnim kolektivom, temveč celotni javnosti. Tudi v našem listu smo že nekajkrat spregovorili o izjalovljenih poskusih zblizovanja stališč v elektrogospodarstvu. Pred dnevi pa se je tudi v republiški skupščini razvila precej jedka razprava na to temo. Mi smo se tokrat odločili zaprositi predsednika RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije STJEPANA ŠAUBERTA, da pojasni stališča sindikatov do integracije elektrogospodarstva. V nadaljevanju posredujemo njegovo izjavo.

V sindikatih menimo, da začasno urejanje razmer ne bi smelo trajati dalj časa, še zlasti pa ne v elektrogospodarstvu, ki je že dolgo v središču pozornosti zavoljo svojega specifične-

ga položaja, še bolj pa zavoljo nerazrešenih vprašanj, ki vladajo na tem področju. Že ko je nastajal osnutek družbenega dogovora, smo v sindikatih imeli pripombe nanj.

Tako se zlasti nismo strinjali s tem, da naj bi celotno problematiko elektrogospodarstva omejili le na urejanje financiranja razširjene reprodukcije. Menili smo, da mora družbeni do-

govor zajeti celoten splet vprašanj, torej tudi tista, ki zadevajo odnose med elektrogospodarskimi podjetji, saj le-ti nedvomno vplivajo na materialne odnose, na odnose te panoge do gospodarstva in družbe kot celote.

Čeprav nismo soglašali z zoževanjem vsebine družbenega dogovarjanja — menili smo celo, da tako zoženega dogovora sindikati ne bi podpisali — smo vendarle dali pogojen pristanek k besedilu dogovora, pod pogojem seveda, da bi do konca prvega polletja letos dopolnili dogovor v logično celoto.

Zrelostni izpit samoupravljalcev

pek in najširše okvire za samoupravno sporazumevanje o tej delitvi, ne določa pa količinskih meril, kako naj bi v delovnih organizacijah konkretno delili dohodek in osebne dohodke. Ta merila naj bi dal družbeni dogovor o tem vprašanju, ki ga bo izoblikovala skupna komisija treh njegovih partnerjev, se pravi sindikatov, gospodarstvenike in izvršnega sveta SRS. Predvidoma naj bi bil osnutek tega družbenega dogovora izoblikovan do konca marca, ko bi ga dali v javno razpravo, po njegovem sprejemu pa bi nastopilo obdobje sklepanja samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. S samoupravnim obvladovanjem delitve dohodka smo torej šele na začetku poti. Pred vsemi dejavniki sporazumevanja v tej delitvi je torej še mnogo dela, ki bo — bodimo realni — zelo trdo in niti najmanj enostavno. Upoštevati moramo pač dejstvo, da bo govora o osebnih dohodkih, tu pa v praksi zelo radi pridemo v nasprotje med trkanjem na prsi v smislu načelne, pozitivne samoupravljalске zavednosti in čisto konkretnega interesa, da vsak spravi v svoj žep — ne glede na dejanske zasluge — čim več more. Ta konkretni interes bo nedvomno zelo prisoten pri samoupravnem sporazumevanju o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, ko se bomo morali boriti proti različnim dosedanjim privilegijem, ki se jih bodo zelo težko odrekli vsi tisti, ki so jih doslej imeli. Tudi bomo morali položiti zrelostni izpit kot samoupravljalci in storiti moramo vse, da ga bomo uspešno opravili. Zavedati se moramo pač dejstva, da imamo samo dve možnosti: ali doseči obvladovanje delitve dohodka na samoupraven način ali pa priznati dejstvo, da tega kot samoupravljalci nismo zmožni storiti in da zato odločitev o tem vprašanju prepuščamo državnim upravim. Da se izognemo tej neprijetni možnosti, pa bi vsekakor kazalo, da ne čakamo križemrok na uveljavitev družbenega dogovora o merilih za delitev, temveč v delovnih organizacijah takoj začnemo organizirano razmišljati o vseh vprašanjih, ki so povezana s samoupravnim sporazumevanjem o delitvi dohodka.

MILAN POGAČNIK

marketing

PODJETJE ZA POSLOVNE IN TRŽNE USLUGE
LJUBLJANA, CANKARJEVA 7/1
Poštni predal 01-460, telefon 21-574, 24-760

(Nadaljevanje na 4. strani)

DUŠAN PETROVIĆ-SANE V LJUBLJANI

Predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Dušan Petrović-Sane se je minulo sredo mudil v Ljubljani, kjer se je najprej sestel s političnim aktivom Republiškega sveta ZSS, s katerim se je pogovarjal o aktualnih družbeno-političnih vprašanjih, še posebej pa o vprašanjih, ki so povezana z ustavnimi spremembami ter z II. kongresom samoupravljalcev Jugoslavije.

Po zaključnem razgovoru v Domu sindikatov je Dušan Petrović-Sane skupaj s predsednikom RS ZSS Tonetom Kropuškom obiskal člana Sveta federacije Edvarda Kardelja. Razgovor med tem obiskom je bil posvečen predvsem pripravam na kongres jugoslovanskih samoupravljalcev.

M. P.

**NA LINIJI
323-554**

KOPER

Predsedstvo Obalnega sindikalnega sveta Koper je na zadnji seji podprlo pobudo sekcije za družbeno aktivnost žensk pri obalni konferenci SZDL, da izda ob 8. marcu posebno številko revije „Obala“, ki bo bralcem predstavila zlasti tista družbena vprašanja, ki zadevajo zaposleno ženo in mater ter družino kot osnovno celico družbe. Na obali je zaposlenih 38 % žensk, ki so tudi članice sindikalne organizacije.

VELENJE

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Velenje bo na prihodnji seji, sklicana je za ponedeljek, 22. februarja, obravnavalo predlog programa dela velenjskih sindikatov za leto 1971. Pred sprejemom na plenarni seji Občinskega sindikalnega sveta Velenje bo predlog programa v razpravi v osnovnih organizacijah sindikata.

LJUBLJANA

Prilagoditi sporazume

Minuli torek je bila v Ljubljani razširjena seja predsedstva republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije. Prisotni so razpravljali o osnutku družbenega dogovora o osnovnih načelih urejanja terenskih dodatkov v gradbeništvu, o osnutku pravilnika o pogojih zaposlovanja delavcev v tujini, primerjali pa so tudi republiški zakon o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov s samoupravnimi sporazumi v gradbeništvu.

Ljorže Capuder, predsednik odbora, je poudaril, da imajo gradbinci glede na nov republiški zakon o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov pred drugimi precejšnjo prednost. Znano je namreč, da so si prav gradbinci nabrali prav na tem področju že zavidanja vredne izkušnje. Ne glede na to pa čaka gradbince še precej dela: samoupravne sporazume v gradbeništvu bo namreč potrebno čimprej prilagoditi novemu zakonu.

Vsestranska pomoč

Kaj je storil ljubljanski mesti sindikalni svet za svoje članstvo

Na zadnji seji predsedstva Mestnega sindikalnega sveta Ljubljana so člani obravnavali poročilo komisije za prošnje in pritožbe ter poročilo službe pravne pomoči.

Iz poročila prve komisije je razvidno, da je mestni sindikalni svet odobril izredno denarno pomoč 455 prosilcem v skupnem znesku 162.880 dinarjev, medtem ko je 191 časno brezposelnih delavcev prejelo 21.974 dinarjev redne

pomoči. Najpogosteje so zaprosile za denarno pomoč matere samohranilke, veliko prošenj in predlogov za materialno pomoč pa so poslale tudi sindikalne organizacije za socialno ogrožene družine. Razen tega pa je MSS Ljubljana odobril izredno pomoč v znesku 10.000 dinarjev 32 članom ljubljanskih Modnih oblačil, v tovarni „Vega“ pa je 172 članov sindikata dobilo blizu 60.000 dinarjev pomoči.

Služba pravne pomoči pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije je v minulem letu prevzela v zastopanje 447 delavcev s področja Ljubljane. Med delavci, ki so iskali pravno pomoč, jih je skoraj polovica iz manjših delovnih organizacij storitvenih dejavnosti in delavcev, ki so zaposleni pri zasebnikih. Lani je služba pravne pomoči posredovala delavcem iz Ljubljane tudi blizu 4.000 pravnih nasvetov.

S. B.

LJUBLJANA

Zelena luč za rudarje

Minuli teden so se sestali na izredno sejo člani predsedstva Republiškega sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. Neposreden povod za ta dogodek so bile vloge nekaterih premogovnikov in drugih delovnih organizacij, ki so izkoristile 24. člen zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov ter zaprosile za soglasje, da lahko povečajo osebne dohodke iznad dovoljenih 11 %.

Po daljši kritični obravnavi je predsedstvo ugotovilo, da razen premogovnikov trenutno še ni možno izreči soglasja k nobeni vlogi. Glavni vzrok za to je pomanjkljiva dokumentacija. Nasprotno pa vsi podatki za premogovnike pričajo o tem, da rudarjev res ne kaže „kaznovati“ z delnim izplačilom zaslužkov, saj je občutno porasla konjunktura, tako da morajo v jamo na proste sobote in še v nedeljo.

Spričo tega je predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije sprejelo naslednja stališča:

— Za premogovnike predsedstvo meni, naj izvršni svet dovoli, da je izplačilo osebnih dohodkov v februarju in za mesec januar višje od po zakonu možnega 11 % zvišanja.

— Takoj je potrebno izdelati enotno metodologijo za izdelavo dokumentacije in jo posredovati podjetjem, ki so vložila zahtevek za izjemno določanje sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov do 30. aprila letos;

— Predsedstvo bo vnovič obravnavalo zahteve premogovnikov in drugih delovnih organizacij, ko bo po enotni metodologiji pripravljena dokumentacija, in se bo sedaj tudi izrekla, koga oprostiti in kako oprostiti zakonske obveznosti.

USTVARITI ZAUPANJE IN SPOŠTOVANJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnih delodajalcih, pa zakona dislej še nismo sprejeli. Kje se je zataknilo in zakaj republiški poslanci odlašajo s sprejemom zakona? “

„Republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije je že predlagal spremembo zakonodaje na tem področju ter za podkrepitev svojih zahtev pripravil konkretni predlog določil novega zakona o delovnih razmerjih delavcev, ki delajo pri zasebnikih. Za ta korak smo se odločili, ker zdajšnji zakon v nekaterih svojih določilih ni več v skladu z razvojem zasebnega sektorja pri nas. Res pa se je v skupščini zataknilo. Zakaj, bi težko rekel, saj vzroka še nihče ni javno obrazilo.“

„S tem zakonom naj bi uveljavili tudi sklepanje kolektivnih pogodb o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci. Na zadnji razširjeni seji predsedstva vsakega odbora ste že obravnavali osnutek take kolektivne pogodbe v obrtni, gostinski in drugi podobni gospodarski dejavnosti. Kaj sindikat pravzaprav želi doseči z omenjenimi pogodbami? “

„S tako imenovano kolektivno pogodbo naj bi se sindikalne organizacije in gospodarska zbornica konkretnije dogovorile o ureditvi vseh pomembnejših vprašanj iz delovnega razmerja. Tudi zamisel take kolektivne pogodbe smo izdelali v našem odboru. Na zadnji razširjeni seji predsedstva pa smo se tudi dogovorili, da bomo razpravo o osnutku pogodbe organizirali po vsej Sloveniji. Pričakujemo, da bomo tako dobili veliko novih predlogov in pobud na posamezne teze, kar

bo nedvomno prispevalo k temu, da bodo kolektivne pogodbe, ko jih bomo sklepali, resničen odraz potreb in hoteli na tem področju. Kolektivna pogodba naj namreč v nekem smislu nadomesti nekatere osnutek samoupravnih aktov, ki jih samostojno sprejemajo delavci v družbenem sektorju. S tem, da smo pripravili koncept kolektivne pogodbe, bi radi pomagali, da bi do takih pogodb čimprej prišlo in da bi vprašanja, ki so skupnega pomena, tudi skupno razreševali. Kolektivna pogodba bo podrobneje urejala sklenitev delovnega razmerja, nastop dela in razporeditev delavca na delo, delovni čas, osebne dohodke, nadomestila, povračila ter druge plemenke delavcev na podlagi delovnega razmerja, obveznosti delodajalca za izboljšanje življenjskih razmer delavcev, delovne dolžnosti in odgovornosti delavca, prenehanje delovnega razmerja in drugo.

„V čem se razlikuje kolektivna pogodba, ki jo predlagate, od kolektivnih pogodb, ki jih sklepajo delodajalci in sindikati v kapitalističnem svetu? “

„Gre za precejšnjo razliko; s to kolektivno pogodbo urejamo delovna razmerja v vsej njihovi širini in pestrosti ter postavljamo v ospredje obojestranske dolžnosti in pravice, potrebo po uveljavljanju delavca kot celovite osebnosti. Skušamo ustvarjati medsebojno zaupanje in spoštovanje med obema partnerjema. V kolektivni pogodbi pa naj bi bili zajeti še številni drugi elementi, ki povezujejo delavce in delodajalce, medtem ko je v kapitalističnih kolektivnih pogodbah postavljen v ospredje le tarifni aspekt.“

M. Z.

RES NUJNA NALOGA

Sindikati v Kopru o problemih delavcev, zaposlenih pri zasebnikih

Obalni sindikalni svet v Kopru je kot prvi organiziral javno razpravo o osnutku kolektivne pogodbe za delavce, zaposlene pri zasebnih delodajalcih, ki ga je pripravil republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti. Razen predstavnikov primorskih sindikatov so se posveta udeležili tudi predstavniki javnega tožilstva in sodišča, sodniki za prekrške, predstavniki občinskih skupščin, inšpekcijskih služb in drugi.

Hiter razvoj tako na področju industrije kot tudi storitvenih dejavnosti, zlasti pa gostinstva in turizma, je zelo pospešil zaposlovanje delavcev pri zasebnih delodajalcih v gostinstvu pa tudi v gradbeni obrti, mehaničnih delavnicah, frizerski stroki, v pralnicah, šivalnicah in drugod.

To pa je eden izmed glavnih vzrokov, da bi se moral sindikat bolj na-

črtno ukvarjati s problemi delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih. To toliko bolj, ker se množijo primeri grobega izkoriščanja delavcev. Večina obrtnikov, ki opravljajo obalno območje gradbeno obrti, zaposluje precej več delavcev, kot to dovoljuje zakon; s temi delavci delodajalci tudi ne sklepajo delovnih pogodb niti jih ne prijavljajo socialnemu zavarovanju. Ti delavci — na posvetu v Kopru so omenili več kot 70 primerov — zato ne uživajo nobenih pravic, če zbolijo ali se pone srečijo pri delu. Podobnih kršitev pa bi lahko navedli še mnogo in tudi v drugih dejavnostih. Udeleženci posvetovanja so zato pozdravili pobudo republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, da bi s kolektivnimi pogodbami naredili red v odnosih med delavci in delodajalci.

M. Z.

SINDIKALNA KONFERENCA ZDRUŽENEGA PTT PODJETJA LJUBLJANA JE RAZPRAVLJALA O AKTUALNIH PROBLEMIH NJIHOVE DEJAVNOSTI

Spodbuda samoupravni disciplini

Slovenski PTT kolektivi zagovarjajo stabilizacijo in bodo zavoljo tega vnovič proučili svoje razvojne in druge načrte

Znotraj velikih tehničnih sistemov, kakršne predstavljajo elektro-gospodarstvo, železnice in PTT, je bilo in ostaja nerazrešeno vprašanje, kako naj bi na najbolj primeren način zagotovili enotnost delovanja sistema, poslovali v zadovoljstvo uporabnikov, obenem pa krepili tudi samoupravne pravice kolektivov, ki sestavljajo tak sistem. Pri razreševanju teh vprašanj so nedvomno najdlje prišli PTT kolektivi, v katerih si je samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje pridobilo domovinsko pravico že pred desetimi leti. Praktična posledica tega je, da PTT kolektivi v bistvu zastopajo enotna stališča; da je na tej osnovi zrasel njihov program modernizacije PTT omrežja, ki lokalne in republiške interese podreja skupnim interesom PTT dejavnosti; da ta program — v primerjavi s drugimi velikimi tehničnimi sistemi — tudi sorazmerno hitro uresničujejo, ne da bi bili pri tem deležni učinkovitejših družbene pomoči. Zgovoren je podatek, da nedavno zvišanje njihovih tarif pomeni prvo podražitev po reformi v letu 1965.

Ne glede na tak razvoj pa seveda v PTT kolektivih vztrajno iščejo odgovor na nerazrešena vprašanja. Sindikalna konferenca Zdrženega PTT podjetja Ljubljana je tokrat razprav-

ljala o problemih, ki izvirajo iz ukrepov za stabilizacijo gospodarstva, razen tega pa še o problemih v zvezi z oblikovanjem njihove interne zakonodaje, predvsem pa novih statutov vseh desetih PTT podjetij v naši republiki.

V zvezi z ukrepi za stabilizacijo gospodarstva so na primer poudarili, da bodo morali čimprej ponovno obravnavati srednjeročne programe razvoja PTT stroke in jih uskladiti z realnimi možnostmi. Kakršni že bodo spremenjeni programi, pri uresničevanju zastavljenih nalog le ne bi smeli vztrajati za vsako ceno, če bi to šlo na račun osebnega in družbenega standarda PTT delavcev. Vsi PTT kolektivi pa bodo vendarle poskušali vložiti maksimalne napore, da bi v razširjeno reprodukcijo vložili največ, kar je možno, saj samo to zagotavlja postopno rast življenjske ravni zaposlenih. Pri pristojnih organih pa se bodo še nadalje zavzemali za to, da bi bila zagotovljena tudi normalna razširjena reprodukcija PTT omrežja, ki po stopnji razvitosti zaseda predzadnje mesto v Evropi.

Stabilizacija gospodarstva torej po mnenju sindikalnih delavcev v PTT kolektivih razen drugega pomeni tudi spodbudo in poziv k še večji samoupravni povezanosti, or-

ganiziranosti in discipliniranosti združenih kolektivov. Zaradi tega je sindikalna konferenca Zdrženega PTT podjetja Ljubljana zadolžila samoupravne organe, naj nemudoma začnejo s pripravo podobnih samoupravnih sporazumov, kot so jih že podpisali kolektivi cestnih podjetij in gradbeništvu. Po drugi strani naj bi strokovne službe njihovega podjetja ponovno proučile sporne ekonomske odnose in pripravile variantne rešitve razrešitev nekaterih sa-

moupravnih in statutarne odnosov. O vsem tem naj bi — v številni stališča sindikata — dokončno presojali zbori delovnih ljudi po delovnih enotah, katerih vloga in pomen bi v novih statutih vsekakor morala biti bolj poudarjena in upoštevana.

Zaradi obilice aktualnih vprašanj, o katerih so razpravljali na zasedanju sindikalne konference Zdrženega PTT podjetja Ljubljana, bomo o tej seji še poročali.

—mG

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Moja mati je prejela družinsko pokojnino kot vdova do svoje smrti dne 22. januarja 1971. leta. Zadnja tri leta je bila hudo bolna, tako da ni mogla vstati iz postelje in sem jo sama negovala. Želim vedeti, če je bila upravičena do dodatka za pomoč in postrežbo in če lahko to pravico uveljavim.

M. Š. — Dolenske toplice

ODGOVOR:

Po 6. točki 1. odst. 24. čl. temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju so po prenehanju delovnega razmerja zavarovani za invalidnost kot posledico bolezn ali poškodbe izven dela tudi starostni upokojeanci, dokler uživajo starostno pokojnino. Ti lahko pridobijo tudi pravico do dodatka za pomoč in postrežbo, če v času nastanka zavarovalnega primera izpolnjujejo pogoje za pridobitev te pravice, tj. da njihova pokojninska doba dosega najmanj tretjino delovnih let (eno tretjino koledarskih let od dopolnitve 20. leta starosti do dneva zavarovalnega primera) in da imajo od tega najmanj 40 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih petih letih pred upokojitvijo (35 do 37.

čl. omenjenega zakona). Poleg tega je po določbi 1. odst. 81. čl. tega zakona potrebno, da invalidska komisija ugotovi pri upokojeancu invalidnost I. kategorije in nujno potrebo po stalni pomoči in postrežbi druge osebe.

Uživalci družinske pokojnine pa niso zavarovani po temeljnem zakonu o invalidskem zavarovanju in ne morejo pridobiti pravice do dodatka za tujo pomoč in postrežbo. Zato vaša mati kot uživalka družinske pokojnine ni bila upravičena do omenjenega dodatka.

M. VEHOVEC

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

METALNA, MARIBOR:

Da se ne bi ponovilo

Kolektiv mariborske „Metalne“ je predlanskim prebrodil stagnacijo, ki se je vlekla od reforme sem; lani so kolikor toliko normalno zadihali; za letos in tudi za naslednje leto imajo več kot dovolj naročil. Vprašanje pa je, kako bodo kos povečanim delovnim nalogom ter kako naj bi tudi sindikalna organizacija spodbudila kolektiv, da se bo še bolj zagrizel v razreševanje sedanjih težav. Tako nekako bi lahko opredelili bistveno vsebino občnega zbora tovarniške organizacije sindikata v „Metalni“, ki se ga je poleg gostov iz sorodnih kolektivov udeležil tudi podpredsednik RS ZSS Jože Globačnik.

Lahko rečemo, da je občni zbor v bistvu tudi odgovoril na tako zastavljeno vprašanje: njihova „možnost“ je v tem, da imajo dovolj naročil. To pa pomeni, da morajo za vsako ceno tudi ustreči naročnikom, da bi jih obdržali tudi v prihodnje, ko se bodo očitno spet začeli težki časi za proizvajalce investicijske opreme.

Če je v načelu jasno, kaj in kako naj bi ukrepali, pa jih bo konkretna praksa postavila pred težke preizkušnje. Zadnji dve leti so njihovi osebni dohodki stagnirali; to pa je povzročilo hudo fluktuacijo tudi med dolgoletnimi člani kolektiva. Trenutno „Metalni“ že primanj-

kuje ljudi in marsikateri stroj so morali ustaviti. Če naj zaustavijo odhajanje delavcev, jih morajo vsekakor bolje nagraditi. Občni zbor je v zvezi s tem izrazil menje, da bi potrebna sredstva lahko ustvarili z boljšo organizacijo dela in poslovanja, kar naj spodbudi tudi povečano produktivnost. Da pa bi hkrati premagali posledice devalvacije, ki jim bo letos „vzela“ vsaj toliko, kot je – ob povprečnih za služkih 1300 din – znašal njihov lanski ostanek dohodka, se bodo vsekakor morali bolj naloniti na domače dobavitelje in na uvoz iz vzhodnoevropskih držav. Po teh dveh poteh bi po njihovi sodbi lahko preprečili novo stagnacijo in počasi začeli načrtovati ekspanzijo.

Občni zbor tovarniškega odbora sindikata v „Metalni“ Maribor pa je tudi ugotovil, da so v dobri meri krivi sedanjih težav tudi sami. V prihodnje se ne bi smelo več dogajati, da bi se sindikat pustil „prepričati“, da je treba z uvajanjem spodbudnejših oblik nagrajevanja počakati dotlej, da se bo podjetje izklopalo iz najhujših materialnih težav. Če pa je kolektiv še pomanjkljivo informiran o problematiki svoje delovne organizacije, ne preseneča, da so se začele trgati tudi vezi med kolektivom in samoupravnimi organi ter vodstvom podjetja in političnimi organizacijami. Zato je občni zbor tovarniškega odbora sindikata „Metalne“ odločno zahteval, da mora sindikalna organizacija v prihodnje dobiti možnost, da bi lahko povedala svoje stališče o vseh bistvenih problemih.

To, kar smo zapisali, še zdaleč ne pomeni, da osnovne organizacije sindikata v „Metalni“ in njihov tovarniški odbor v minuli mandatni dobi ne bi bili aktivni. Tudi njihovi prizadevanosti velja pripisati, da se je „Metalna“ rešila iz težav, ki so jo kot proizvajalca investicijske opreme spremljale vse do predlani. Če pa so tokrat zelo kritično ocenili tudi slabosti v lastnem delovanju, to pomeni, da hočejo v prihodnje delovati veliko bolj organizirano, zato pa tudi bolj učinkovito. mG

MARIBORSKA LIVARNA, MARIBOR:

Okrepiti vpliv sindikata

Kolektiv Mariborske livarne, ki šteje skupno 1530 članov, je imel pred dnevi letni občni zbor svoje sindikalne organizacije. Na njem so kritično ocenili dosedanje delo sindikata ter posegli tudi na področja, ki neposredno zadevajo poslovanje podjetja, organizacijo dela, uresničevanje razvojnega programa in druga aktualna vprašanja.

Rezultati minulega poslovnega leta so zadovoljivi tako na področju izpolnjevanja proizvodnega plana kot plana realizacije, čeprav jim je za nekatere izdelke primanjkovalo kvalitativnih surovin in je bila tudi konjunktura manjša, kot so predvidevali. Tudi finančni kazalci so v prid podjetja, čeprav jim dokajšnje težave povzročajo dolžniki.

Na občnem zboru v Mariborski livarni so se dotaknili tudi obveščanja članov kolektiva. Želijo si namreč, da bi bili čim bolj sproti seznanjeni z dogajanjem v podjetju in z dogodki, ki neposredno vplivajo na podjetje. Obnem so se zavzeli za tesnejše sodelovanje sindikata z organi upravljanja in vodenja. Poudarili so, naj sindikat še bolj razširi svojo dejavnost na področje interne zakonodaje ter okrepi svoj vpliv povsod, kjer gre za interese članstva.

Veliko pozornosti pa je občni zbor posvetil oceni dosedanjih vlaganj podjetja. Dosegli so sicer ugodne rezultate, saj se Mariborska livarna hitro uveljavlja na domačem in tujem tržišču, poudarili pa so, da bo treba v bodoče še hitreje uvajati sodobno tehnologijo in s tem v zvezi uvajanje sodobnejše organizacije in delitve dela. To bo pomembno zlasti zdaj, ko bo sprti stabilizacijskih ukrepov spet potrebno poseči po notranjih rezervah. Mi

BREST
POHIŠTVO

KAKO UČINKOVITO OBVEŠČATI SAMOUPRAVLJAVCE

Rezultati zadnjih raziskav niso spodbudni...!

Da tudi zadnje čase stopnja obveščeniosti zaposlenih v večini delovnih organizacij ni bistveno napredovala in da zaradi tega nikakor ne moremo biti mirni, dokazujejo nekateri podatki dosednjih raziskav centra RS ZSS za raziskovanje javnega mnenja.

Pred dvema letoma je mag. sociologije Bogdan Kavčič uporabil pri utemeljevanju, da sedanja stopnja obveščeniosti delavcev nikakor ni zadovoljiva, naslednje podatke:

- v štirih slovenskih podjetjih 19 % članov delavskih svetov ter 40 % vseh zaposlenih ne ve, kdo pri njih odloča o letnem planu;
- v istih štirih podjetjih 27 % članov delavskih svetov in 48 % vseh zaposlenih ne ve, kdo pri njih odloča o cenah izdelkov;
- kar 24 % članov delavskih svetov in 45 % vseh zaposlenih ne ve, kdo pri njih odloča o sprejemu novih delavcev;
- četrtina članov delavskih svetov in 48 % vseh zaposlenih ne ve, kdo pri njih odloča o tem, kdo bo kandidiral za izvolitev v samoupravne organe;
- kar 36 % slovenskih delavcev industrije in rudarstva izjavlja, da niso prebrali pravilnika o delovnih razmerjih, in med delavci z manj kot štirimi razredi osnovne šole je takih kar 52 %;
- komaj 28 % članov delavskih svetov slovenskih industrijskih podjetij je pravilno odgovorilo na vprašanje, kaj so anuitete.

Ce skoraj polovica članov delovnih skupnosti ne ve, kdo pri njih odloča o letnem planu proizvodnje, če kar polovica teh ne ve, kdo odloča o cenah lastnih izdelkov, če več kot tretjina vseh zaposlenih ne pozna svojih pravic in dolžnosti v delovni organizaciji, ki jih morajo uresničevati skladno z veljavnim pravilnikom o delovnih razmerjih, potem... potem se moramo resnično temeljito zamisliti.

Očitno je, da vse preveč samo oznanjamo potrebo po vsestranski obveščeniosti naših ljudi o prednostih, ki se jim ponujajo z delom v samoupravni delovni organizaciji. Če pomeni samoupravljanje odločati o celotnem poslovanju delovne organizacije, seveda skladno z načeli racionalne porazdelitve

pravice do neposrednega in posrednega samoupravljanja, moramo odgovoriti na vprašanje: ali so in koliko so naši delavci resnično usposobljeni odgovorno odločati spriču svoje pomanjkljive in slabe obveščeniosti? Kako naj smotno vlagajo svoje delo in ga kombinirajo s sredstvi za delo, ki so družbena last; dosegajo čisti dohodek, prevzemajo zanj tveganje; razporejajo čisti dohodek na sklade in osebne dohodke; volijo strokovno vodstvo in organe samoupravljanja...?

Naj še nekoliko podkrepim vprašanje usposobljenosti naših delavcev za odgovorno upravljalško delo z ugotovitvami še neobjavljene raziskave centra RS ZSS za raziskovanje javnega mnenja.

Kar 83 % slovenskih delavcev, zaposlenih v gospodarstvu – brez kmetijstva – niti približno ne ve, kolikšen odstotek dohodka so v njihovih delovnih organizacijah v letu 1969 porabili za osebne dohodke in kolikšen odstotek za sklade. In kar 86 % delavcev ni znalo odgovoriti na vprašanje, kolikšen približen odstotek dohodka je pri njih po planu predviden za osebne dohodke in za sklade. Na vprašanje, za koliko odstotkov bi se povečali njihovi osebni dohodki, če ne bi bilo treba plačevati prispevkov za socialno zavarovanje, šolstvo itd., ni vedelo vsaj približno odgovoriti kar 56 % delavcev. Na vprašanje, kolikšen odstotek njihovega osebnega dohodka znašajo prispevki za socialno zavarovanje, pa ni vedelo vsaj približno točno odgovoriti celo 57 % delavcev slovenskega gospodarstva brez kmetijstva!

Se bi lahko naštevale nerazveseljive ugotovitve, vendar naj bo dovolj. Ne kaže pa se vdajati malodušju, kajti takšno razpoloženje ne pripelje daleč! Treba bo resnici pogledati v oči in ugotoviti, zakaj je tako. Predno pa spregovorimo o tem, je treba ovreči dokaj pogost ožitek in izgovor hkrati, češ da so zaposleni v glavnem nezainteresirani za celotno problematiko svojih delovnih organizacij in da se zanimajo predvsem za čim večji osebni dohodek.

V pogovoru knjige „Kako informirati samoupravljalce“ odgovarja na to vprašanje Bogdan Kavčič takole: „... Kadar se pogovarjamo s predstavniki delovnih organizacij – zlasti tistimi, ki so odgovorni za informiranje – o

RAZLIKE PA TUDI ENOTNOST!

Sindikata in Socialistična zveza sta minuli teden sklicala bazenska posvetovanja v naši republiki, posvečena pojasnjevanju nekaterih vprašanj v zvezi z devalvacijo dinarja, seveda pa tudi merjenju utripa razpoloženja političnega aktiva. Kot je bilo pričakovati, so bila mnenja o posledicah devalvacije dokaj različna, odvisna predvsem od strukture gospodarstva na posameznih področjih, bilo pa je slišati tudi mnogo ocen, ki so se ponovljale tako rekoč povsod in bi jih zato lahko ocenili kot več ali manj enotne za vso Slovenijo.

Eno takšnih spoznanj je bilo na primer to, da smo še v obdobju, ko se delovne organizacije „preračunavajo“ predvsem navzven, kaj malo pa navznoter. Računajo, kaj jim je devalvacija dala ali pa vzela, manj pa se – vsaj zaenkrat – sprašujejo, kaj naj sami ukrenejo, da se jim bo račun „izšel“. To je najbrž posledica dejstva, da z devalvacijo niso bili sprejeti tudi nekateri drugi ukrepi, ki bi šele v svoji celovitosti omogočili gospodarskim organizacijam, da vidijo svojo realno podobo v ogledalu celotnega gospodarskega instrumentarija. Dokaj enotno je bilo tudi mnenje, da je devalvacija sama po sebi samo računaska operacija in da je trajna rešitev problema naše gospodarske stabilnosti – odvisna predvsem od povečanja produktivnosti delovnih organizacij, od njihove večje konkurenčne sposobnosti. To dvoje pa je odvisno predvsem od prestrukturiranja gospodarstva, od njegove modernizacije in rekonstrukcije, za kar pa gospodarstvo potrebuje večji manevrski prostor. Moramo ga razbremeniti, pustiti mu moramo na voljo več sredstev, kar pa bo možno le, če bomo federaciji odvzeli investicijska sredstva, ki jih je kaj malo uporabljala za modernizacijo in rekonstrukcijo gospodarstva, širokosrčno pa za gradnjo infrastrukturnih objektov in novih industrijskih zmogljivosti. In spet pridemo do enotnega mnenja: ne samo uspeh devalvacije, temveč tudi uspeh stabilizacijskih prizadevanj nasploh je pogojen s hitrimi spremembami našega ekonomskega in političnega sistema, saj

tak, kakršen še vedno je, že zdavnaj ne ustreza več potrebam naše družbe.

Bržčas večja poudariti tudi to, da glede možnosti za razbremenitev gospodarstva ni pretirane optimizma. Precej splošna je ocena, da je ta razbremenitev mizna, pa tudi realno možna na ravni federacije, precej manj zanesljiva pa je na ravni republik, še manj pa na ravni občin. Može, ki dobro poznajo reve in težave naših občin, trdijo, da je zaradi prenašanja različnih novih obveznosti na občine kaj malo verjetno, da bi le-te lahko odvile vijak, s katerim stiskajo delovne organizacije.

Kaže, da je odločna usmeritev sindikatov proti vsesplošni „odjugi“ cen oziroma zavzemanje le za postopno, pretehtano odmrzovanje nekaterih cen nalletela med delovnimi ljudmi na vsesplošno podporo. Opozarjajo pa, da lahko pride do pomanjkanja različnega blaga oziroma do zmanjšane ponudbe, ker trgovci pa tudi mnogi proizvajalci čakajo na splošno sprostitve cen. Zato bi bilo po precej splošnem mnenju mizno, da sindikati na republiški ravni skupaj z gospodarsko zbornico jasno opredelijo stališča v zvezi s cenami. Zbornica je menda bolj „uvidena“ glede dviganja cen, kot so sindikati, pa se zato direktorji tudi usmerjajo predvsem nanjo, ko iščejo „razumevanje“ za svoje zahteve. In zopet enotno menje političnega aktiva: če glede cen ne bomo sposobni napraviti reda, potem sindikatom ne bo ostalo drugega, kot da gredo v boj za uskladitev osebnih dohodkov z naraščanjem življenjskih stroškov – celo ne glede na rezultate gospodarjenja.

Še nekaj: precej splošna je bila ocena, da sredstva informiranja kar preveč preveva opisovanje različnih težav v zvezi z devalvacijo, premalo pa z opisovanjem njenih pozitivnih učinkov. Kaže, da se je ponovila stara praksa, da so glasni predvsem tisti, ki jih nekaj zares tišči, ali pa bi vsaj radi dokazali, da se jim godi krivica, preostali pa modro molčijo, češ – ne kliči vraga!

MILAN POGAČNIK

PREDSTAVLJAMO VAM

Kakor smo že poročali v prejšnji številki našega lista, je bil na plenarni seji republiškega odbora

sindikata delavcev prometa in zvez izvoljen za novega predsednika diplomirani pravnik Andrej Grahor, doslej sodnik Ukrajnega gospodarskega sodišča v Kopru in dolgoletni družbeno-politični in sindikalni delavec. Ob tej priložnosti smo ga zaprosili za kratko izjavo.

„Gospodarski položaj v SR Sloveniji in v SFRJ je danes tak, da bi izboljšanje prometnih zvez brez vseh drugih vlaganj bistveno povečalo produktivnost skoraj vseh delovnih organizacij in s tem splošno blagostanje. Odpiranje delov Slovenije med seboj in odpiranje Slovenije navzven je lahko v naslednjih letih eden največjih dejavnikov napredka. Seveda pa tak napredek ni možen brez primernega položaja delovnih organizacij in delavcev v

prometu. Ne sprejemam stališča nekaterih tehnokratov, da so važne predvsem investicije. Osnovni dejavnik je človek, ki zna in želi delati, ne pa beton in železo. Ne da bi se spuščal v razmišljanja o tem, ali je delo pri nas blago ali ni, je nesporno dejstvo, da bodo ob prenehanju življenjskem standardu najboljši delavci odšli drugam, kjer je standard višji. Železnikar, šofer, pomorščak, elektronik in mnogi drugi govorijo s svojimi delovnimi rokami vse jezike in so povsod dobrodošli. To ne pomeni, da sem proti investicijam. Potrebno pa je zdravo sorazmerje, ki ga včasih rušimo v škodo delovnih ljudi. Menim, da zlasti na tem področju in v teh okvirih čaka sindikalno organizacijo obsežno delo.“ –mG

tem, kaj delavci vedo – ali bolje, česa ne vedo o svoji delovni organizaciji, se srečujemo z dvema pomislekoma. Prvi je, ali morajo delavci res vse vedeti, drugi pa je, da jim sicer nudijo obilo možnosti za informiranje, vendar se delavci za informacije ne zanimajo.

Odgovor ne prvi pomislek je brez dvoma odvisen od tega, kakšno družbeno vlogo pričakujemo od proizvajalcev. Znano je, da je mogoče ljudi, ki ne vedo ničesar, mnogo lažje voditi, usmerjati ali prepričevati, kot ljudi, ki so o stvarih poučeni. Samo za uspešno opravljanje dela je potrebnih bistveno manj informacij kot hkrati tudi za uspešno upravljanje in gospodarjenje z rezultati dela. Če je naš družbeni cilj osvobodnje proizvajalca, je povsem jasno, da je to lahko le visoko informiran delavec. Seveda pa pri tem vemo, da samo to še ni dovolj!

Odgovor na drugi pomislek je bolj konkretne narave. Dejstvo je, da se nekateri delavci res ne zanimajo za nič drugega kot za delo in plačo. Toda takih je med neinformiranimi manjši del. Večina delavcev pa ali nima možnosti, da bi se seznanila s pomembnimi informacijami, ali pa je brezvoljna in ravnodušna. Obveščanje delavcev namreč ne more biti samo sebi namen; namen obveščanja mora biti usposabljanje delavcev za njihove temeljne aktivnosti. Če pa delavci veliko vedo, a nimajo možnosti za ukrepanje, in če se delavci s čim ne strinjajo, potem so sprva nezadovoljni. Če pa se takšno stanje podaljšuje, to nujno vodi v njihovo brezvoljnost in ravnodušnost. Včasih pa tudi ni zaželeno, da bi delavci veliko vedeli, kajti kdor preveč ve, je lahko nevaren. Če smo torej ugotovili, da je ustrezna obveščeniost delavcev nujen pogoj za njihovo aktivnost, velja tudi poudariti, da šele bolj redna in stalna uporaba informacij poveča zanimanje za informacije...“

Ko torej vemo, kje in kako daleč smo z obveščeniostjo naših delavcev, postaja tudi jasno, zakaj zadnjih nekaj let tolikšno prizadevanje številnih družbenih dejavnikov – in zlasti sindikatov – da se razmere izboljšajo. Ker po navadi na zahteve in priporočila posameznikov, da bi naj zagotovili boljše obveščeniost zaposlenih v delovnih organizacijah, ni posebnega odziva, so sindikati le uspeli problem premakniti s slepega tira. Danes poznamo na primer v Sloveniji nekaj desetih primerov, da so v različno velikih delovnih organizacijah uspeli uveljaviti organizirano obveščanje zaposlenih. Uspeli so spodbuditi najširše zasnovano samoupravljalško komuniciranje, ki že kaže prve uspehe in ki bo pomagalo k hitrejšemu osveščanju samoupravljalškega duha med zaposlenimi...!

DUŠAN REBOLJ

PRIHODNJIČ: DA NE BO NESPORAZUMA

Sindikati za eno podjetje

Enostavno in moderno

V prizadevanjih za modernejšim plačevanjem in spremembo odnosov plačevanja v korist uporabe negotovinskih instrumentov v prometu na drobno je Združenje bank Jugoslavije izdelalo sistem plačevanja s čekom, s katerim razpolagajo občani in za čigar izplačilo jamčijo banke. Tekoči račun pri banki bo lahko pod določenimi pogoji odprl vsak občan, na ta sredstva pa bo banka obračunavala do 3-odstotne obresti.

(Nadaljevanje s 1. strani)

V celotni fazi dogovarjanja je sodeloval tudi republiški izvršni svet. Rekel bi celo, da je v tej fazi dogovarjanja prav izvršni svet zavoljo časovne stiske vztrajal vsaj pri dogovoru, ki naj bi urejeval financiranje razširjene reprodukcije. Toda kakor koli že – izvršni svet je zavrnil podpis tega koncepta in predložil nov predlog dogovora. Sindikati se o vsebini novega osnutka še nismo izrekli, toda ker smo o

tej problematiki že večkrat razpravljali, lahko rečem naslednje:

V sindikatih se zavzemamo, da se elektrogospodarstvo integrira, in to bolj čvrsto, kot je to razvidno iz formulacij o združenih proizvodnji, skupni prodaji, smo torej za integracijo v eno podjetje. Samoupravljanje v elektrogospodarstvu pa mora biti zasnovano tako, da bo ustrezalo vlogi panoge. Ni dvoma, da širša družbena skupnost in gospodarstvo, ki sta v tem

primeru zelo važna sofinancerja razširjene reprodukcije, morata vplivati na dogajanja v slovenskem elektrogospodarstvu, zlasti pa tedaj, ko gre za pravice iz minulega dela. Tovrsten vpliv naj ne bi bil občasen partnerski odnos, občasna intervencija družbe na delo in delovanje elektrogospodarstva, temveč naj bi pomenil simbiozo – integracijo medsebojnega vplivanja gospodarstvom in elektrogospodarstvom. Oblika takšnega med-

sebojnega vplivanja in morda tudi najvišji družbeno-samoupravni organ integriranega slovenskega elektrogospodarstva bi naj po našem mnenju bila skupščina elektrogospodarstva, o njeni ustanovitvi pa naj se z družbenim dogovorom izrečejo vsi partnerji. V pristojnosti te skupščine naj bi bilo sprejemanje perspektivnega programa razširjene reprodukcije, skupščini SRS naj bi predlagala način oblikovanja sredstev za razširjeno reprodukcijo, določala

naj bi splošne pogoje za prodajo električne energije, predlagala osnove za politiko cen, odločala o predlogu elektrogospodarske bilance ter o vseh drugih vprašanih, ki bistveno posegajo v interese širše družbe.

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti

poljuven

Komentatorjev stolpec

Kako iz nelikvidnosti?

V javni razpravi o aktualnih vprašanih gospodarstva, ki poteka v okviru priprav na 18. sejo CK ZKS, prevladuje prepričanje, da predstavlja nelikvidnost gospodarstva poleg negativne plačilne bilance s tujino najtežje breme. Kot je znano, hromi nelikvidnost vse gospodarsko življenje, posredno preliva sredstva od produktivnejših k manj produktivnim, predvsem pa prikriva mnoga žarišča izgub in tržne neprilagodljivosti.

Vzroke za sedanje ravnanje v gospodarstvu, ko z lahkoto posegamo po tujih sredstvih in začinjamo investicije brez kritja, je treba iskati v samem sistemu gospodarjenja, v prisotnosti države in drugih močnih, vendar ekonomsko nepristojnih dejavnikov pri uravnavanju gospodarskih tokov ter v dejstvu, da je pravica do kredita postala skoraj neodtujiva samoupravna pravica tudi v primerih, ko gre za poravnave novih in še večjih izgub. V takih razmerah pa postane podpisovanje nalogov za izplačilo brez kritja, začetek gradnje brez sredstev, prodaja podjetjem brez sredstev slej ko prej normalen pojav v gospodarskem življenju.

Nedvomno bodo k utrditvi takšnih pravil ravnanja, ki veljajo za tržno gospodarstvo, največ prispevale predvidene spremembe ekonomskega sistema ter nadaljnja uveljavitev proizvajalcev, ki bodo v prihodnje dolžni prevzeti nase tudi vse posledice svojih odločitev. Nujno pa bi morali čimprej ustvariti razmere, da bi upnik z uporabo vseh znanih finančnih ukrepov le lahko izterjal svoj dolg. Pri vsem tem ne bi smeli izključiti možnosti, da lahko za podiranje finančne discipline ter za podpisovanje in izplačilo nalogov brez kritja pridejo odgovorni ljudje tudi pred sodnike. V zvezi s tem bi bilo treba spremeniti zakone, zastavlja pa se tudi vprašanje, kaj je s sedanji zakonski normami, ki že omogočajo kaznovanje gospodarskih prestopkov pa jih vendarle nihče ne uporablja.

Po predlogu slovenskih gospodarstvenikov bi torej morali razreševanje nelikvidnosti pospešiti s sistemskimi rešitvami ter s takšnimi zakonskimi sankcijami, ki bodo odločneje kot doslej varovale interes upnikov in preprečevale poslovanje na račun tujih sredstev. Glede na to, da so eden najpomembnejših žarišč nelikvidnosti prav nepokrite izgube in poslovanje na robu izgub, se je treba odločiti ali za ukinitve takšnih delovnih organizacij ali pa za pokritje njihovih izgub s sredstvi družbeno-političnih skupnosti. Nikakor pa ne bi smeli več omogočati poslovanje podjetjem, ki ustvarjajo izgube in zaradi vsesplošne nelikvidnosti žive na račun dohodka sposobnejših in prizadevnejših, tistih, ki gospodarijo v skladu s tržnimi zakoni.

OD BESED PREIDIMO K DEJANJEM!

Zakaj po mnenju slovenskih gospodarstvenikov še ne moremo govoriti o enotnosti jugoslovanskega trga?

Zunanjetrgovinski sistem prav gotovo pomeni tisto skupino ekonomskih instrumentov, s katerimi lahko država odločilno vpliva na enotnost trga. Z ene strani namreč sistem vpliva na možnosti vključevanja v mednarodno menjavo, po drugi strani pa določa tudi pogoje gospodarjenja na notranjem trgu. Znano je tudi, da posamezni instrumenti tega sistema povečujejo razlike v ravni in razmerjih cen na domačem trgu. Glede na vse to je o teh vprašanih zelo obširno in ostro spregovorila tudi zadnja skupščina gospodarske zbornice SRS.

Če naj bi z novimi gospodarskimi ukrepi dosegli in tudi utrdili enotnost trga, so v razpravi poudarili slovenski gospodarstveniki, bi morali prenehati samo govoriti o nujnih spremembah zunajetrgovinskega sistema, ki še vedno in močno ruši to enotnost, ampak bi morali – upoštevaje znana dejstva – uveljaviti naslednje konkretne spremembe:

– Carinski sistem je skupaj s takсами že izgubil značaj zaščite domačega gospodarstva in je s tem postal pomemben razlog povečevanja proizvodnih stroškov. Zaradi vključevanja v mednarodno delitev dela bi še posebej morali zmanjšati zaščito surovin in polproizvodov. Po potrebi in začasno naj bi bolj ščitili le tiste tehnološko intenzivne proizvodnje, ki obetajo, da bodo prodrle na svetovni trg.

– Ker so carinski kontingenti zdaj zelo številni in povzročajo diskriminacijo celo pri

proizvajalcih istih izdelkov, gospodarstvo pa na oblikovanje in delitev teh kontingentov praktično ne more vplivati, bi jih v novem sistemu morali občutno omejiti in skrčiti.

– Blagovni in devizni režim zaradi hitrega spreminjanja povzročata najbolj diskrimina-

inles ribnica

PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

torno prelivanje dohodka. Različni kriteriji dodeljevanja deviz za uvoz materialov ali opreme pomenijo neposredno finančno boniteto, posamezni blagovni režimi in sistem dogovarjanja glede omejevanja izvoza pa omogočajo nerealno gibanje domačih cen. Ker je pri teh ukrepih diskrecijska pravica prepuščena administraciji, ki je izpostavljena pritisku posameznih proizvajalcev, sprejete rešitve pogosto pomenijo rezultat razmerja sil v gospodarstvu, ne pa tudi splošnega družbenega interesa.

– Centralni odkup in delitev deviz sta doslej stalno zmanjševala interes gospodarstva za ustvarjanje deviz. Interes federacije in območij, ki so pri delitvi dobivala več deviz, kot pa so jih ustvarjala, je stalno preprečeval spremembo sistema.

Zato je zdaj, ko govorimo o enotnosti trga, nujno potrebno, da bi gospodarske organizacije razpolagale z večjim deležem ustvarjenih deviz in da bi bil hkrati dovoljen svobodnejši promet s tujimi plačilnimi sredstvi.

– Kakršenkoli že bo novi zunanjetrgovinski režim, ne bi smel zanemariti dejstva, da nikakor ne gre za kratkoročne učinke pri vključevanju v mednarodno delitev dela, ampak da mora sistem kot celota zagotavljati dolgoročno izvozno stimulacijo tako zaradi finančnega interesa izvoznikov in plačilne bilance kakor tudi zavoljo razvojnega in tehnološkega napredka države kot celote.

-mi

Opozorilo kmetov

Združeni kmetijski proizvajalci severovzhodne Slovenije – vsi kmetijsko-vinogradniški kombinati in zadruga v Pomurju – so na izrednem posvetovanju v Gornji Radgoni pretehtali razmere v kmetijstvu po devalvaciji dinarja. Bili so enotni v oceni, da je sedanji položaj kmetijstva težji kot na začetku reforme in ob predzadnji devalvaciji leta 1965.

Vse svoje ugotovitve so udeleženci posveta strnili v pismo, ki so ga poslali slovenskemu IS, republiškim sindikatom, komiteju za kmetijstvo in gozdarstvo in CK ZKS. V pismu se odločno zavzemajo za uskladitev cen mleka po vsej Sloveniji in navajajo posledice, ki jih je povzročila podražitev koruze. Poudarjajo tudi, da je kmetijstvo prešibko, da bi v sedanjih razmerah lahko zaščitilo življenjsko raven zaposlenih v drugih panogah s tem, da bi se naprej nosilo breme nespremenjenih cen za osnovna živila.

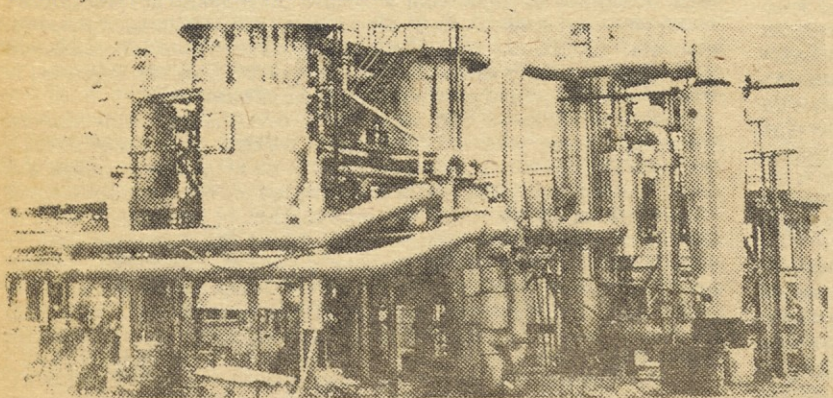
V OBJEKTIVU

Ljubljanski »očanec«

Za ljubljansko plinarno bi lahko rekli, da je stara kot zemlja. Letos bo namreč praznovala svojo 110-letnico. Plin so sprva pridobivali iz lesa in šele po skoraj pol stoletja so začeli uporabljati kot surovino premog. Prve plinske cevi so položili le za ulično razsvetljavo. Nekako hkrati s prvo mehanizacijo in uporabo premoga pa so mestni plin začeli uporabljati tudi za razsvetljavo stanovanj, bolnišnic in šol, za gretje vode in kuhanje pa šele po letu 1922.

Svoj veliki razvoj je začela mestna plinarna po letu 1960. Ob Vodovodni cesti so zgradili dve novi katalitični peči, plinohram s 6000 kubičnimi metri prostornine in novc priprave za a razstrupljanje plina.

„Danes porabi Ljubljana kakih 40.000 kubičnih metrov plina dnevno,“ je povedal inž. Miha Kremžar, „poleti pa približno 20.000. Posebno pozimi delamo s polno paro in skoraj še več, kot bi teoretično lahko.“

Uveljavitev novega plinjanja propan-butana. Dnevno v njej napravijo do 30.000 kubičnih metrov čistega plina.

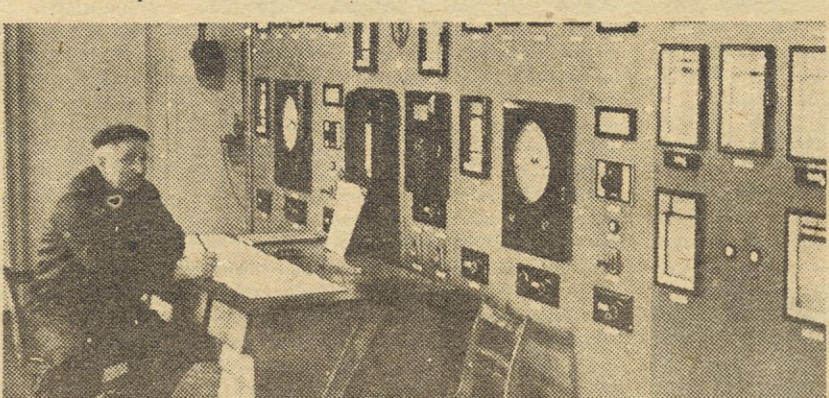
Ljubljanska plinarna oskrbuje mesto s tremi vrstami plina, za vse pa sta osnovni surovini tekoči propan in butan. Za mestni plin to mešanico mešajo s paro in z zrakom in jo pri 1000 stopinj s pomočjo katalizatorja razcepilajo. Tako dobijo plin, ki ga pošiljajo v 98 kilometrov dolgo mestno plinsko omrežje.

Druga vrsta plina, ki jo uporabljajo že v Zalogu, bodo ga pa še v Kosezah, je primerna za nove soseske. V posebnih napravah mešajo propan-butan z zrakom in približno takem razmerju, kot je v zemeljskem plinu.

Tretja vrsta plina pa je čista mešanica propan-butana v razmerju 50:50. S tem plinom polnijo jeklenke za gospodinjstvo in industrijo.

Klasične peči na trda goriva in peči na olje polnijo zrak s strupenimi plini. Gastota le-teh je že zdavnaj preseгла vse dovoljene meje. Rešitev je zato v izkoriščanju storitev toplarne in plinarne. Srednjeročni načrt razvoja so že napravili in tudi področja Ljubljane so si razdelili.

Z novo katalitično pečjo, ki jo plinarna gradi na Vodovodni cesti, pa bodo odpadli tudi pogosti radijski pozivi, naj bomo previdni pri uporabi mestnega plina, ker je pritisk zaradi okvare padel.

Komadna plošča „tovarne“ mestnega plina.

Kakih 30.000 jeklenk za gospodinjstvo in industrijo napolnijo letno s tekočim plinom.

Če ljudje čutijo, da je tovarna njihova ...

V Sladkogorski gledajo z zaupanjem v prihodnost ● Rekonstrukcijo naj bi zaključili do leta 1975

Še dve leti in Sladkogorska tovarna kartona in papirja bo slavila 100-letnico obstoja.

Pot, ki jo je prehodil kolektiv v tem času, je dodobra prepoznana z znojem. Papirničarji s Sladkega vrha so se iz leta v leto odpovedovali boljše življenju, da bi jutri lahko kljubovali vsemu, kar bi utegnilo ogroziti njihov obstoj.

„Tudi lani se je znašla naša delovna organizacija v dokaj težkem položaju...“ pripoveduje Ivan Filipič, generalni direktor Sladkogorske tovarne kartona in papirja. „Še v letu 1968 je znašala vrednost naše bruto proizvodnje 45 milijonov dinarjev, že lani pa smo dosegli 100 milijonov dinarjev. Pri tem so nas pestile dokaj hude porodne težave; med drugim nismo bili kos reorganizaciji dela, zahtevam po večji prodaji in kdove čemu še vse. Skratka, minulo leto si bomo zapomnili...“

Lani in leto poprej se je povečalo število zaposlenih v Sladkogorski tovarni kartona in papirja za približno 300 ljudi, tako da šteje zdaj tovarna že 790 delavcev. Po napovedih gospodarskega načrta pa bo morala v prihodnje hitreje naraščati poslovna akumulacija: če lani znašala 10 milijonov, naj bi letos porasla za 50 %.

„Medtem ko je lani v podjetju še marsikje škripalo, se bomo letos, vsaj tako kaže, znova trdno postavili na lastne noge...“ nadaljuje direktor Sladkogorske. „Tržišče smo osvojili, izvažamo dobro petino proizvodnje, v glavnem v Avstrijo, Italijo in v Nemčijo. S prodajo zaenkrat nimamo skrbi. Cene smo obdržali, tako da so za 13 % nižje v primerjavi z izdelki preostale papirne industrije...“

„In vpliv devalvacije? Vas je prizadela ali pa vam je prinesla koristi?“

„Z devalvacijo nismo v bistvu ničesar izgubili in ničesar pridobili. Držimo se načela: čim-

več blaga vnovčiti doma, v izvoz pa naj gre presežek. Carinske pregrade so namreč v tujini izredno visoke: v Avstriji znašajo 37 % vrednosti izdelka, v Italiji 36 %, v Nemčiji od 13 do 14 %...“

Je pa še en problem, ki povzroča sive lase sladkogorskim papirničarjem. Ime mu je dolžniki. Le-ti pa dolgujejo Sladkogorski polnih 30 milijonov N-dinarjev, kar predstavlja skoraj tretjino vrednosti letne bruto proizvodnje; in medtem ko je moral kolektiv pred petimi leti čakati na vplačilo v povprečju do 20 dni, čakajo zdaj že tri mesece in pol.

Papirničarji na Sladkem vrhu so v tem primeru brez moči.

„Letos januarja je delavski svet potrdil nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki pomeni v našem samoupravljanju in v našem gospodarjenju nov napredek. Kar 95 % vseh del smo normirali. Gre za individualne in skupinske norme. Novi pravilnik je za delavce zelo spodbuden pri povečevanju produktivnosti dela...“ razlaga direktor Filipič.

Gospodarski načrt tovarne je razkril, da šteje kolektiv ob zdajšnji proizvodnji kakih 90 ljudi preveč. Strokovno vodstvo in samoupravni organi so nemudoma ukrepali. Odločili so se za razširitev strojne predelave in za proizvodnjo novih izdelkov in s tem zagotovili kruh šestdesetim delavcem. Z naravno selekcijo pa si obetajo dokončno rešiti ta problem do polletja letos.

„Glavne težave so tako že za nami. Ljudje delajo z zaupanjem v prihodnost. Delavci čutijo, da je tovarna njihova, zato znajo potrpeti tudi takrat, ko je hudo. Ko bo rekonstrukcija za nami, računamo, da bo to leta 1975, bo narasla naša letna bruto proizvodnja na 250 milijonov dinarjev, izvoz pa na 7 milijonov dolarjev...“ je povzel razgovor dolgoletni direktor Sladkogorske Ivan Filipič.

A. ULAGA

Labod odpira svojo trgovino

Naslednji teden bodo v tovarni moškega perila „Labod“ v Novem mestu odprli svojo trgovino.

„S to trgovino imamo več namenov,“ je povedal direktor Laboda tovarni Zdravko Petan. „Prvič, v njej bodo lahko kupovali naši delavci. Drugič, to bo nekaka stalna razstava vseh naših izdelkov in slednjic, to naj bi bil začetek uresničevanja našega načela, da pri nas lahko kupi srjaco po svoji meri prav vsak Jugoslovčan. Če je ne bo našel v trgovini, mu jo bomo pa naredili! Ze sedaj ne delamo samo po JUS. Smo edina specializirana tovarna za moško perilo v Jugoslaviji. Naša produktivnost je v

absolutnem smislu na evropski ravni, relativno pa je še večja, saj delamo s slabšimi stroji: in vendar so plače naših delavcev za 42 % pod republiškim poprečjem!“

Poklicali so tudi tuje strokovnjake, ki naj bi jim omogočili uvedbo zadnjih evropskih dosežkov na področju tehnologije in organizacije dela in s tem dvig proizvod-

nje in kvalitete srjace.

Upajmo, da se bo s tem in seveda tudi s spremembo pogojev gospodarjenja v Labodu dvignil poprečni zaslužek vsaj na republiškega.

RAVENSKI ŽELEZARJI SE SPRAŠUJEJO, DO KOD SEŽE VPLIV KOLEKTIVA NA IZBOLJŠANJE GOSPODARJENJA

PRITISK NA CENE — POD PLAŠČEM DOGOVARJANJA

Zaskrblijujoči pritisk dobaviteljev za zvišanje cen ● Več novih obremenitev kot olajšav ● Pripravljajo program gospodarjenja v novih razmerah

Kolektiv ravnskih železarjev si je za letošnje leto zastavil nalogo, da doseže najmanj 480 milijonov dinarjev realizacije, to je za 10 % več kot v minulem letu. Na tuja tržišča naj bi odpremili za 5 milijonov dolarjev izdelkov. Gibanje proizvodnje in izvoza v prvih tednih letošnjega leta kaže, da bo planske naloge možno doseči, vprašanje pa je, če bo možno ustvariti tolikšen dohodek, kot so ga predvideli z gospodarskim načrtom za leto 1971.

V Železarni Ravne na Koroškem so posebej zaskrbljeni zadnje dni, ko je prišlo do prvega zvišanja cen. Pritiski dobaviteljev za zvišanje cen so čedalje večji. Dobavitelji zahtevajo višje cene za surovine in materiale — tudi za take, kjer ne gre za neposreden vpliv devalvacije dinarja. Čedalje več primerov je, ko dobavitelji obveščajo železarno, da drugi kupci oziroma

večina drugih kupcev soglaša z zvišanjem cen. Torej bi, po logiki dobaviteljev, morala tudi ravnaska železarna pristati na višje cene. Takšni pritiski za zvišanje cen, čeprav prikriti pod plaščem „dogovarjanja“, pa so hudo nevarni. Če jim ne bomo kos, bodo sprožili pravcati plaz zviševanja cen. Zategadelj menijo v ravnski železarni, da bi morali, vsaj za določeno obdobje ugotrditi cene materialov, na katere devalvacija nima neposrednega vpliva.

KAJ SO NA RAVNAH PRIDOBILI IN KAJ BODO „IZGUBILI“

Podobno kot v drugih delovnih organizacijah tudi v ravnski železarni te dni pripravljajo izračune o vplivu zadnjih odločitev zveznega izvršnega sveta na položaj podjetja. Predvideni dohodek se jim bo sicer resda

povečal za odpravljeni zvezni prispevek iz osebnega dohodka zaposlenih, v dobro pa jim bo tudi predvidena 15 % odložitve plačila anuitet za posojila iz

splošnega investicijskega sklada (OIF), čeprav dokončna usoda teh odločitev še ni znana.

Precej več pa bo novih, čeprav za zdaj še neznanih stroškov. Za koliko se bo podražila električna energija, še ne vedo, ker ne vedo, kakšne bodo nove cene za veledodjem. Lani so za električno energijo odšteli v železarni 17 milijonov dinarjev, letos pa naj bi spričo povečanja proizvodnje, po starih izračunih, blizu 20 milijonov dinarjev. Mazuta porabijo v ravnski železarni dnevno 80 ton, računajo pa, da bo ta poraba še porasla spričo uvajanja sodobnejših tehnoloških procesov in za to, da bi zmanjšali onesnaženje zraka v Mežiški dolini. Ker še ni podatkov o tem, kako bo v prihodnje s komercialnimi popusti za prevoze na železnici, za zdaj tudi ne vedo, kakšen bo vpliv zvišanja železniških tarif na stroške poslovanja.

KAKO ZMANJŠATI UVOZ?

Zapisali smo že, da bo Železarna Ravne na Koroškem letos izvozila za približno 5 milijonov dolarjev izdelkov. Za prav toliko pa bo železarna uvozila surovin in reprodukcijskega ma-

teriala, ki ga doma ni mogoče dobiti. Ravenčani letno uvozijo 90.000 ton starega železa, na tujem pa kupujejo tudi ferolegure, grafitne elektrode in še nekatere druge materiale. Ker pa materialov, ki jih uvažajo železarna Ravne na Koroškem, na domačem tržišču ni, torej uvoza — če nočejo zmanjšati proizvodnje — ni mogoče omejiti!

V PRIPRAVI PROGRAM ZA GOSPODARJENJE V PRIHODNJE

Tudi v Železarni Ravne na Koroškem pripravljajo program za gospodarjenje v novih pogojih poslovanja. Osnovna naloga bo zagotoviti kar najbolj racionalno poslovanje, v ospredju pa je potreba po nadaljnjem zvišanju proizvodnje in produktivnosti, po maksimalnem izko-

ribnica

PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

riščanju proizvodnih zmogljivosti in zmanjšanju proizvodnih stroškov.

Ob tem pa se na Ravnah na Koroškem vprašujejo, do kam — upoštevajo sedanje razmere — seže vpliv kolektivov na izboljšanje gospodarjenja. Ta vpliv ima, kot menijo, sorazmerno majhen „manevrski“ prostor. (ma)

Sistem treh točk

V ljubljanskem Gradisu so si izoblikovali spodbuden sistem delitve dohodka

Pri osebnih dohodkih slovenski gradbinci še vedno capljajo za prejemki delavcev, ki so zaposleni v industriji. Tudi za ljubljanski Gradis, ki zaposluje več kot 6.200 delavcev, velja ta ocena, čeprav so se v minulem letu med 60 gradbenimi podjetji prebili na 10. mesto.

V Gradisu zatrjujejo, da je treba ta uspeh pripisati predvsem novemu sistemu delitve dohodka. Zanj so se sporazumeli na osnovi sporazuma o delitvi dohodka v gradbeništvu.

Gradis deli ustvarjeni dohodek po tako imenovanem sistemu treh točk:

— Podjetje ima enote po vsej Sloveniji pa tudi v tujini. Enote so po svoji dejavnosti sicer zelo različne, ne glede na to pa je sistem delitve povsod zasnovan na najnižjih startnih osnovah za posamezne kvalifikacije, ki jih morajo gradbinci zagotoviti po sporazumu. Upošteva strukturo zaposlenih pa v Gradisu izračunajo poprečno najnižjo

urno postavko za vsako enoto. To je v njihovem sistemu delitve prva točka.

— Čisti dohodek je v glavnem rezultat gospodarjenja, zato so enote in podjetje kot celota zainteresirani za čim večji obseg dela in hkrati za čim nižje proizvodne stroške. Glavni kazalec uspešnosti poslovanja v Gradisu je tako čisti dohodek na uro. Zato teži vsaka enota k zmanjšanju števila ur in k večji produktivnosti.

Čisti dohodek na uro tako predstavlja drugo točko.

— Na osnovi sporazuma o delitvi dohodka v gradbeništvu določajo v Gradisu tudi sklade. Po sedanjih določilih morajo nameniti za sklade vsaj 17 % čistega dohodka, od tega pa 10 % za razširjeno reprodukcijo in 7 % za sklad skupne porabe.

Sistem delitve omogoča uresničitev načela, da enote, ki imajo nadprečno visok dohodek na delavca, prispevajo več v sklade in imajo obenem tudi

višje osebne dohodke. In nasprotno za delavce v enotah, ki manj ustvarjajo: le-ti imajo manjše obveznosti do skladov pa tudi nižje osebne dohodke.

In to je tretja točka v sistemu delitve.

Zanimivo, da v minulem letu v Gradisu razen ene same izjeme enote nikoli niso prekoračile dovoljenega zneska za oseb-

ne dohodke. Nasprotno, del sredstev, ki bi jih lahko izplačale za osebne dohodke, so namenile za sklade. Praksa je torej potrdila sistem delitve dohodka v Gradisu. Delavski svet podjetja je zato sklenil, da bo te svoje izkušnje pri nagrajevanju posredoval bližnjemu kongresu samoupravljalcev Jugoslavije. -a.

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

Modna hiša je za jesensko – zimsko sezono 70/71 pripravila bogato kolekcijo damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. V prodaji bodo tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

CENE IN TRG

Če bi ugodili vsem zahtevam za zvišanje cen, bi se po oceni gospodarstvenikov zmanjšali učinki devalvacije za kakih 60 % ● Ali bo ZIS uspel v prizadevanjih, da bo nova pariteta dinarja ostala stabilno merilo ravnaja za vse?

Kdo vse je v sedanjih razpravah o cenah električne energije, nafte, PTT storitev in železniškega prevoza proti povečanju cen? Tisti, ki kupujejo naftne proizvode, že. Globoko so zaskrbljeni zaradi verižne reakcije cen, do katere bo nedvomno prišlo, čeprav bi te proizvode kupovali pod ceno surovine, iz katere so napravljeni. Enako velja za električno energijo, za cene železniških in PTT storitev. Tudi predstavniki zveznih forumov se podobno obnašajo: večidel reagirajo tako, kot reagirajo področja, iz katerih izhajajo. Vsakdo išče le svoj interes in preračunava, koliko lahko zasluži.

Toda takšna računarska politika nas ne bo pripeljala daleč.

Če bi ugodili vsem zahtevam za zvišanje cen, bi se po oceni gospodarstvenikov učinki devalvacije zmanjšali za kakih 60 %. Pri vsem pregovarjanju okrog cen pa je največja nadloga to, da se moramo še vedno zatekati k dialogom med državo in proizvajalci, namesto da bi slednjič le prišlo do tega, da bi cene določal konvertibilni dinar, preverjala pa svetovna produktivnost. Zvezni izvršni svet skuša, kot vse kaže, najprej doseči to, da bi skupščina sprejela nove davčne, zunanjetrgovinske, kreditne in nekatere druge sistemske ukrepe; šele potem bi namreč sploh lahko oblikovali družbeno politiko cen. Pritiski na spremembo cen pa so vedno močnejši. Mitja Ribičič je sicer poudaril, da se bo ZIS odločno uprl tem pritiskom, vendar je vprašanje, do kdaj bodo cene lahko ostale zamrznjene. Če nič drugega, je pred odmrznenjem treba proučiti, katere zahteve za zvišanje cen so upravičene. V mnogih primerih pa sploh ni razlogov, da se proizvajalci o cenah dogovarjajo z

zveznimi organi. Probleme svojega dohodka in politike razvoja lahko tudi pri sedanjih cenah rešujejo po drugih poteh in na drugih ravneh odločanja.

Po mnenju strokovnjakov se za številnimi zahtevami za odpravo notranjih razlik med cenami in za prepričevanjem, da bodo „popravki“ cen zadevali „samo to panogo“ in s tem izboljšali njen položaj, skrivajo pravzaprav priprave na novo „reformo cen“, ki je znana že iz 1965. leta. Takšna reforma lahko dejansko spremeni samo nominalne oznake, v nadaljnjem razvoju pa ne samo, da ne odpravlja problemov in spreminja strukture gospodarstva, ampak zaradi tega, ker hitro izkoristi učinke devalvacije, še povečuje nesorazmerje med cenami. Tako je za ZIS sedaj najaktualnejša dilema vprašanje, ali bo popustil pritiskom za podražitev ali pa bo zagotovil, da bo nova pariteta dinarja po stala in ostala stabilno merilo ravnaja za vse.

V vseh teh prizadevanjih za višje cene ali proti njim pa bi se morali bolj zavedati, da je v mnogonacionalni državi o enotnosti trga možno govoriti samo, če zveza s svojimi ukrepi ne diskriminira ali favorizira podjetij iz posameznih republik in če preprečuje pridobivanje tako imenovanega monopolističnega dobička izven meja republike, kjer je sedež monopolista. Republike pa ne smejo diskriminirati podjetij iz drugih republik. Tako ali podobno formulacijo bi kazalo vpisati tudi v zvezno ustavo; bila naj bi temelj za opredelitev zakonodajnega sistema za zaščito enotnega trga.

Če tega ne bomo storili, bomo nedvomno še naprej pričeli prepričevati, kdo bo koga na račun posameznih predelov države in – potrošnikov.

VINKO BLATNIK

Več za nezaposlene

Spremembe zakona o organizaciji in financiranju zaposlovanja, ki ga pripravljajo v Srbiji, predvidevajo lažje pogoje za pridobitev pravice do nadomestila med nezaposlenostjo. Tako si pridobi delavec pravico do nadomestila, če ima 15 mesecev neprekinjene delovne dobe. Občinski zavodi za zaposlovanje pa lahko določijo krajšo delovno dobo, vendar ne krajše od devetih mesecev. Nadomestilo ne bi moglo biti manjše od 50 % poprečja osebnih dohodkov v zadnjem tromesečju delovne dobe. Tudi to vsoto občinski zavodi lahko povečajo. Delavci, ki imajo 15-letno delovno dobo, bi bili upravičeni prejemati nadomestilo do 36 mesecev. Predlagane spremembe bodo veljale republiko 9 milijonov 890.000 dinarjev.

... v jugoslovanskih sindikatih

ZASKRBLJENOST
SINDIKATOV

SRBIJA

Po oceni republiškega sveta zveze sindikatov Srbije izvedbi valutne reforme sicer ni kaj očitati, čeprav je res tudi to, da ni potrebnih pogojev za njeno učinkovito izvajanje, saj nismo uspeli pripraviti akcijskega programa, manjkajo pa tudi nujno potrebne analize in ocene delovanja novih ukrepov. Tako je po mnenju vodstva srbskih sindikatov ob spremembi tečaja dinarja ostalo pred nami veliko neznanj; v kakšnem ekonomskem položaju se bodo znašle posamezne panoge, v kolikšni meri bo ogrožen življenjski standard, kako bomo odplačevali dolgove inozemskim partnerjem, kakšni bodo učinki že napovedanih zvišanj cen za nekatere proizvode in storitve, kako bo na položaj delavcev vplivala predvidena valorizacija osnovnih sredstev in druge.

Po oceni vodstva srbskih sindikatov smo se znašli v obdobju pričakovanja, brez prave pobude in brez jasnega akcijskega programa. Vzdušje v delovnih organizacijah pa je umirjeno, saj valutna reforma ni presenetila delovnih kolektivov, čeprav so bili najbolje pripravljeni nanjo tam, kjer so že v minulemu letu pripravili lastne stabilizacijske programe. Te programe pa bi po mnenju članov predsedstva morali zdaj vnovič pretestiti, še posebno pozorno pa bi morali preveriti investicijske programe.

Predsedstvo srbskih sindikatov se je slednjič zavzelo, naj bi vztrajali pri uresničevanju resolucije o osnovah politike družbeno-ekonomskega razvoja in programa stabilizacije za letošnje leto, čeprav trenutno razmerje označujejo mnogi novi momenti. Spričo napovedanih premikov v cenah pa so člani predsedstva še posebej poudarili svojo zaskrbljenost za življenjski standard delovnih ljudi.

Toliko pisarijo o teh ukrepih, da bi res že lahko kdo kaj ukrenil!

MAKEDONSKA STALIŠČA

Kako v Makedoniji opredeljujejo odnose s federacijo

Pri izdelavi koncepta o odnosih federacija – republika Makedonija – po sodbi njenih predstavnikov – nekoliko zaostaja, vendar so stališča že dokaj jasna. Makedonija se zavzema za enotno tržišče, tj. za svobodno gibanje blaga, delovne sile in kapitala. Gibanje kapitala z enega območja na drugo se je pri nas sicer že pričelo, vendar je naša politika delovnim organizacijam, „nosilkam“ te dejavnosti – konkretno: re-eksporterjem – vzela pogum. Tudi institucija sklada za razvoj manj razvitih mora biti trajna – kot institucija, preko katere naj bi vračali zaradi blagovne proizvodnje in enotnega tržišča prelita sredstva. Če želimo imeti čiste račune, je nujen tudi sistem kompenzacije. Le-ta naj bi zagotavljal enakopravnost republik. Državni kapital naj bi vrnil gospodarstvu. Konvertibilnost, za

katere se izreka vsakdo, je moč doseči ali tako, da določimo dejanski tečaj dinarja ali pa prepustimo deviznemu tržišču, da ga določa. Makedonija je za prvo varianto.

Letošnje zaposlovanje

V zveznem zavodu za delo ocenjujejo, da se bo letos v družbenem sektorju zaposlilo kakih 190.000 novih delavcev. V to številko je vračunanih tudi približno 70.000 do 80.000 delovnih mest, ki bodo ostala prasta zaradi upokojitev. Računajo, da bo letos odšlo na delo v tujino po redni poti več kot 100.000 Jugoslovancev, prav toliko pa verjetno mimo služb za zaposlovanje. Sedaj je v zavodih za zaposlovanje registriranih približno 320.000 ljudi, ki iščejo delo.

Kosovo v federaciji

Aslan Fazlija, predsednik pokrajinske konference SZDL Kosova in Metohije, je pred prosvetnimi delavci v Gnjilanih med drugim izjavil:

Razgovori o federaciji vključujejo tudi razgovore o mestu, vlogi, položaju, pravicah in dolžnostih pokrajine v federaciji. Namen teh razmišljanj pa nikakor ni izpodkopavanje sedanje strukture SR Srbije ali celo ustanovitve posebne zvezne enote, kot to nekateri podtikajo vodstvu Kosova. Številni družbeno-ekonomski in politični interesi govore za to, da se mora Srbija še naprej razvijati z obema pokrajinama kot socialistična republika, v kateri bosta imeli pokrajini polno samostojnost in odgovornost v zakonodajni, upravnih in razvojnih politikah. Nekateri članke in javno razpravo v ustavni komisiji Srbije ter v SZDL so izkoristili posamezniki predvsem zato, da bi opravičili svoje nacionalne interese in v ustavni razpravi ustvarili ozračje nemira in nestrpnosti.

Hrvaška ocena

Da bi bil učinek devalvacije na Hrvaškem pozitiven, bi morali izvozniki tudi za klirinški dolar prejemati po 15 dinarjev

Zagrebski gospodarstveniki so ugotovili, da je učinek sedanjih instrumentov devalvacije v zagrebškem gospodarstvu negativen. Razmere bodo nekoliko drugačne, če bi tudi za klirinški dolar izvoza prejemali po 15 dinarjev. Poudarili so, da je devalvacija pozitiven ukrep, čimprej pa bi morali sprejeti nov devizni in zunanjetrgovinski sistem, ki bi moral biti tak, da bi spodbujal izvoz in postopno uvajal devizno tržišče. Predsednik IS Hrvaške je poudaril, da je imela

valutna reforma na Hrvaško v celoti pozitiven učinek, saj so se skladi delovnih organizacij povečali za 24,8 %. Nekateri panoge je devalvacija sicer prizadela, vendar je to tudi problem vsega jugoslovanskega gospodarstva, ne samo zagrebškega. Strinjal se je z mnenjem, da bi morali zaradi dolgoročnejšega učinka devalvacije cene odmrzovati postopno, vsako zahtevo po zvišanju pa temeljito proučiti. V novem deviznem re-

žimu bi morali prevladovati tržni elementi. Poleg tega Dragutin Haramija meni, da uvedba deviznega tržišča ne nasprotuje konvertibilnosti dinarja. Poudaril je tudi, da sprememba ekonomskega sistema ni mogoče ločiti od sprememb političnega sistema, zlasti ko gre za razprave o prispevkih republik za potrebe zveze in o tem, za katera vprašanja bo ustava določila, da jih je možno reševati samo s pristankom republik in ne s preglasovanjem.

TE DNI SO REKLI

Mitja Ribičič, predsednik ZIS, v razgovoru z novinarji Tanjuga:

Zvezni izvršni svet pripravljajo strategijo politike cen, in to ob enem z določanjem temeljev srednjeročnega plana, da bi na ta način politika cen temeljila na srednjeročni razvojni politiki.

V sedanjem obdobju je v boju za stabilizacijo najvažnejše obvladovati področje cen. Rezultat tega boja bo odvisen predvsem od tega, ali bomo sposobni obvladati proces prehitrega odmrzovanja cen in ali bomo hkrati sposobni pospešiti proces razbremenjevanja gospodarstva.

Če bi v tem trenutku izpustili vaje iz rok, bi prišlo do okrepitev zahtev in pritiskov ne samo posameznih panog gospodarstva, temveč tudi posameznih pokrajin in republik. Če sedaj zahteve posameznih panog popirajo s političnim pritiskom nekaterih republik. Normalno je, da je vsaka republika občutljiva za gibanje cen tistih izdelkov, ki jih potrebuje v svoji proizvodnji manj pa za tiste cene, ki jih želijo vkalkulirati v svoje razvojne ambicije. Zvezni izvršni svet seveda ne more izvajati politike cen na osnovi nekega paritetnega načela, temveč jo lahko izvaja samo v interesu celotnega jugoslovanskega gospodarstva.

Veljko Milatović, predsednik SZDLJ v izjavi VUS:

Federacija zadržuje toliko moči in vpliva, da se lahko vprašamo, ali se bo v tem pogledu sploh kaj bistvenega spremenilo. Če izvzamemo nekatere investicijske sklade in nekatere pooblastila glede izvoza, bo vse drugo moralo več ali manj ostati prostarem.

Vseeno pa bo prišlo do sprememb, in to do kvalitativnih sprememb. To pa ne pomeni, da bi kogarkoli moralo skrbeti, da bi naša skupnost propadla, da bi Jugoslavija razpadla. Mislim, da takšne skrbi pri nekaterih ljudeh izvirajo iz neznanja, iz obremenjenosti z minulimi pojmovanji. Točno je, da takšni ljudje obstajajo, vendar pa se nam zaradi tega ni potrebno razburjati. Da sprememba pri nas bo prihajala in te spremembe se bodo uresničevale prav s tisto naglico, kolikor jih bodo ljudje sprejemali.

Gospodarska zbornica Hrvaške, v zaključkih svoje skupščine:

Izhajajoč iz tega, da se bo spremenila ekonomska vloga federacije in republik ter da moramo nujno okrepi materialno osnovo gospodarskih organizacij, je izrednega pomena regionalna razdelitev kreditnega potenciala v poslovnih bankah. Sedanji odnosi glede razdelitve tega potenciala v republikah izpričujejo izredno velike razlike. Nekateri republike imajo tudi dvakrat večji kreditni potencial svojih bank, kot pa je njihova ekonomska moč, v primerjavi z drugimi republikami. Zaradi tega se kot nujnost vsiljuje korekcija razdelitve kreditnega potenciala na podlagi objektivnih meril, denimo na podlagi velikosti družbenega proizvoda.

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Kaj pomeni zadnja seja: je zelena luč dana ali ni dana?
 — Kakor se vzame! Po eni strani se je govorilo, da so korekcije cen nujne, po drugi pa, da se standarda ne sme prizadeti.

— Morda imaš prav. Je pa tudi pri vsem tem res, da se je mislilo zlasti na najnižje kategorije, ne. Razen pri elektriki, seveda.
 — Kako to misliš?
 — Nima še vsak avta, pa tudi telefona ne!
 — To je res! Ampak zdaj bodo še drugi dvignili glave: kmetijstvo, tekstil, metalurgija, us luge, kdo ve še kateri! Kdo bo pa te krotil?!
 — Mislim da trg. Ljudje nimajo več denarja na kupe, zato ne bo mogoče

dite za nakup blaga, ki bi drugače ne šlo v promet. Ali veš, kaj je to? Ne, seveda ne! To je čisto navadna potuha za slabo gospodarjenje.
 — Mislim, da pretiravaš. Pa povej, zakaj!
 — Zato, ker se ljudem ne bo treba truditi, da bi pocenili proizvodnjo. Trpela bo kakovost dela in izdelkov. Nesposobni bodo lahko delali še naprej po starem, tako kot so bili vajeni doslej, pridni pa bodo zaslužili manj. V takem gospodarstvu

PESIMISTIČNO MODROVANJE

— Ampak reklo se je tudi, da si ne smemo metati peska v oči, ker bi nas to lahko teplo. Pove naj se, da bo standard padel in pika, nobenega načelnega pleteničenja več! To pa po mojem ne more pomeniti nič drugega kot to, da bodo življenjski stroški narasli.
 — Že, ampak prav na zadnji seji se je spet reklo, da ne sme priti do veržne reakcije. Če se podraži elektrika, bencin, železnica in telefon, še ni rečeno, da se mora tudi sladkor, mast in moka. Tako nekako!
 — Mast in moka praviš?
 — Oprosti, mislil sem olje.

kar naprej navijati cen. Če drugače ne bo šlo, si bomo pomagali tudi z intervencijskim uvozom?
 — Česa pa: avtomobile, koruze, kolonjske vode in britvic? !
 — Ne bodi piker! Takšnih stvari, ki jih ne proizvajamo, in takšnih, ki so doma predrage.
 — Ne verjamem! Prvič nimamo deviz, drugič pa se je uvoz po devalvaciji močno podražil in se bolj splača vse kupovati doma...
 — No, vidiš, saj to je tisto! Boš videl, vse bo šlo v denar; tudi tisto blago, ki se že leta valja po skladiščih. Če že ne gre drugače, bo pa ZIS spet sprostil potrošniške kre-

tudi izgube plačujemo vedno iz skupne skleda. Si pa res pesimist. Upa m, da te bo praksa demantirala. Pa sploh veš, kaj pomeni beseda stabilizacija. Nekaj čisto drugega, kot govoriš ti. Celoten proces gre zdaj v čisto drugo smer...
 — Ne uči me po nepotrebnem! Stabilizacija pomeni isto kot reforma. Le druga beseda je za isto stvar.
 — In?
 — Tudi reforma se je spremenila v čisto nekaj drugega...
 — Kaj hočeš reči s tem?
 — Samo to, nič drugega!
 VINKO BLATNIK

Ena najbolj obiskanih pekarn v Ljubljani je pekarna Center. Prostori pa... Saj sami vidite. Na prodajnem pultu je komaj toliko prostora, da „štruca“ leži počez, sicer pa so prodajne mize obložene s testeninami in ostalim tovrstnim blagom. Pod steklom so le slaščice. Kruh pa je na policah pod papirnatinami škatlami, za katere ni prostora v skladišču. No, pa saj ga praktično niti nimajo.

Za kaj skupne rezerve?

V javnosti smo slišali precej ostrih besed na račun nesmotrne porabe denarja, namenjenega za prekvalifikacijo delavcev, ki morajo zapuščati nerentabilna podjetja, in za (morebitno) sanacijo neperspektivnih podjetij. Ta denar pa smo uporabljali tudi za plačevanje izgub, zaplaniраниh investicij, skratka, za „stare grehe“, namesto da bi z njegovo pomočjo pozdravili gospodarstvo. Nedvomno so prav ta spoznanja botrovala ideji, da bi kazalo uporabo teh sredstev urediti z zakonom. Novi splošni zakon naj bi razširil obveznost plačevanja v sklade skupnih rezerv in pravico uporabe teh sredstev tudi za zavode, pri čemer lahko republiški

zakon oprosti obveznosti plačevanja samostojne organizacije združenega dela, ki opravljajo dejavnosti družbenih služb in katerim so sredstva za delo zagotovljena iz prispevkov na podlagi zakona. Sredstva vplačnikov pa so neodtujljiva in jih je treba v določenem času vrniti. Te obveznosti doslej ni bilo. Sredstva sklada bomo lahko uporabljali za izplačevanje osebnih dohodkov in za sanacijo, v okviru sanacije pa tudi za prekvalifikacijo in druge nujne naložbe za zaposlitev odvečnih delavcev, kot je predvideno v sanacijskem programu.

KNJIŽNE ZBRIRKE DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE ZA LETO 1971

MODERNA DRUŽBA

Zbirka je namenjena socialnim, tehničnim, gospodarskim in političnim problemom našega časa. V njej bodo izšle STIRI KNJIGE, ki s svojo snovno aktualnostjo in dokumentarno prepričljivostjo načenu nekatera eksistenčna vprašanja sodobnega človeštva. V programu so tale dela:
 ● Rachel Carson: NEMA POMLAD (Svetovni bestseller)
 ● dr. Dušan Vojnovič: OD PLEMEN DO NARODOV V AFRIKI
 ● Jean Fourastié: 40.000 UR (O položaju človeka v XXI. stoletju)
 ● Timothy Green: »SINDIKATI« TIHOTAPSTVA
 Knjige bodo natisnjene na brezlesnem papirju in vezane v celo platno. Naročniška cena: platno 290 din (10 mesečnih obrokov po 29 din).

WILLIAM SHAKESPEARE: ZBRANO DELO XI.—XII.

V zbirko je bilo doslej vključenih že deset knjig (X. knjiga je v tisku) Shakespearovih Zbranih del; z dvema knjigama, ki sta v programu za leto 1971, se zbirka počasi bliža h koncu. Z njo dobivamo Slovenci prvič celotno in sistematično urejeno umetniško žetev največjega dramatika vseh časov. Letos izideta:
 ● ENAJSTA KNJIGA: HENRIK IV. (I. in II. del) — KRALJ HENRIK V.
 ● DVANAJSTA KNJIGA: HENRIK VI. (I., II. in III. del) — TITUS ANDRONICUS
 Obe knjigi bosta tiskani na brezlesnem papirju, vezani v celo platno in polusnje. Naročniki ju dobe za 120 din (celo platno) oziroma za 140 din (polusnje). Ceno lahko poravnajo tudi v 5 mesečnih obrokih po 24 din (celo platno) oziroma po 28 din (polusnje).

ZGODOVINA ČLOVEŠTVA

V zbirki, ki prinaša pregled kulturnega in znanstvenega razvoja zgodovine človeštva in je zasnovana v petnajstih knjigah, so doslej izšle že tri knjige, dve pa sta v tisku. Za leto 1971 je založba predvidela izid štirih novih knjig, in sicer:
 ● C. F. Ware — K. M. Panikar — J. M. Romein: DVAJSETO STOLETJE 1/1
 ● C. F. Ware — K. M. Panikar — J. M. Romein: DVAJSETO STOLETJE 1/2
 ● Louis Gottschalk: TEMELJI SODOBNEGA SVETA 1/1
 ● Louis Gottschalk: TEMELJI SODOBNEGA SVETA 1/2
 Knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju, bogato opremljene s slikovnim gradivom in zemljevidi ter vezane v celo platno in polusnje. Format posameznih knjig: 15,5 x 23,5 cm. Cena za naročnike: celo platno 460 din (10 mesečnih obrokov po 46 din) oziroma polusnje 520 din (10 mesečnih obrokov po 52 din). Knjižotrska cena bo za posamezne knjige znatno višja.

IVAN CANKAR: ZBRANO DELO

Od zasnovanih tridesetih knjig Cankarjevega Zbranega dela, ki izhajajo v zbirki »Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev«, jih je doslej izšlo že ena tretjina. ZBRANA DELA Ivana Cankarja predstavljajo doslej najpopolnejšo žetev našega največjega pisatelja in hkrati najzanesljivejšo literarnozgodovinsko interpretacijo njegovih del. V letu 1971 izidejo štiri knjige:
 ● Ivan Cankar: ZBRANO DELO X. knjiga
 ● Ivan Cankar: ZBRANO DELO XIII. knjiga
 ● Ivan Cankar: ZBRANO DELO XV. knjiga
 ● Ivan Cankar: ZBRANO DELO XXVII. knjiga
 Vse štiri knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju, vezane v celo platno in polusnje. Naročniška cena: celo platno 310 din (10 mesečnih obrokov po 31 din), polusnje 350 din (10 mesečnih obrokov po 35 din).

MODERNI ROMANI

Zbirka »Moderni roman« obsega štiri knjige štirih sodobnih avtorjev: trije med njimi imajo v sodobni evropski književnosti pomembni sloves, četrti pa v nam komajda znani sodobni japonski književnosti. To so:
 ● Willi Heinrich: METULJI NE JOČEJO
 ● Blaga Dimitrova: NA POTI K SEBI
 ● Alberto Moravia: POZORNOST
 ● Jokio Mishima: PO BANKETU
 Vse štiri knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju in vezane v celo platno ter v polusnje. Naročniki dobe zbirko za 290 din (celo platno) oziroma za 330 din (polusnje). Znesek lahko poravnajo tudi v 10 mesečnih obrokih po 29 din (celo platno) oziroma po 33 din (polusnje).

BIOGRAFIJE

Zbirka »Biografije« bo v štirih knjigah prinesla življenjepisne romane treh pomembnih osebnosti: dveh pesnikov in slikarja. V programu so:
 ● Mimi Malenšek: POJOČI LABODI — II. del (Murn)
 ● Richard Friedenthal: GOETHE — I.
 ● Richard Friedenthal: GOETHE — II.
 ● György Lang: PRIMAVERA (Botticelli)
 Vse štiri knjige bodo tiskane na brezlesnem papirju in vezane v celo platno in polusnje. Cena za naročnike: celo platno 320 din (10 mesečnih obrokov po 32 din) in polusnje 360 din (10 mesečnih obrokov po 36 din). V prodaji bo cena za posamezne knjige znatno višja.

UGODNOSTI ZA NAROČNIKE

VSEM, KI SE NARČE NA KATEROKOLI OD OMENJENIH ZBIK, NUDI ZALOŽBA POLEG SUBSKRIPCijske CENE, KI JE MNOGO NIŽJA OD PRODAJNE. SE UGODNOST 10-MESEČNEGA ODPLAČEVANJA OBROKOV.
 KMALU BO V VSEH KNJIGARNAH TUDI PROSPEKT ZA OMENJENE KNJIŽNE ZBRIRKE, KI BO BRALCEM POSREDOVAL NADROBNE PODATKE O VSAKI POSAMEZNI KNJIGI. DOSEDANJIM NAROČNIKOM BO ZALOŽBA POSLALA PROSPEKT TAKOJ, KO BO NATISNJEN, NA DOM, VSEM OSTALIM PA PO ZELJI.
 NAROČILA ZA KNJIŽNE ZBRIRKE SPREJEMAJO VSE KNJIGARNE, ZASTOPNIKI ZALOŽBE IN S PRILOŽENO NAROČILNICO TUDI UPRAVA DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE LJUBLJANA, MESTNI TRG 26

NAROČILNICA

Obvezno naročam naslednje knjižne zbirke DZS za leto 1971:

■ MODERNA DRUŽBA	pl. 290 din
■ W. SHAKESPEARE: ZBRANO DELO XI.—XII	pl. 120 din, pus. 140 din
■ ZGODOVINA ČLOVEŠTVA (4 knjige)	pl. 460 din, pus. 520 din
■ I. CANKAR: ZBRANO DELO (4 knjige)	pl. 310 din, pus. 350 din
■ Moderni roman	pl. 290 din, pus. 330 din
■ BIOGRAFIJE	pl. 320 din, pus. 360 din

NAROČNINO bom plačal: — takoj
 — v predpisanih mesečnih obrokih

Knjige pošljite na naslov: — stalnega bivališča
 — na kraj zaposlitve

(Naročene knjige in ustrezne pogoje plačila pregledno obkrožite!)

Kraj in datum: _____ Podpis: _____

NASLOV NAROČNIKA: _____
 Ime in priimek: _____
 Kraj: _____
 Ulica: _____
 Uslužben pri: _____

V zobni ambulanti – Nebotičnik ljubljanskega zdravstvenega doma

KAJ TARE KOLEKTIV KOPRSKE BOLNIŠNICE?

ŽE RES, PRVIČ BREZ IZGUBE, VENDAR...

Oskrbni dan v tej zdravstveni ustanovi velja 145 dinarjev ● Le na račun manjših osebnih dohodkov si lahko kupuje drage, a prepotrebne aparate za normalno delo ● Perspektiva: gradnja nova bolnišnice v Izoli

Moram priznati, da sem odšel presenečen z obiska pri Borisu Filliju, ravnatelju koprške splošne bolnišnice, ko sem se dober seznanil z vsemi tegobami tega nad 450-članskega kolektiva. V pogojih, v kakršnih dela, je ta kolektiv že dosegel največ, kar se da doseči. Razen tega, da se s socialnim zavarovanjem stalno bodejo za denar, se delavci v bolnišnici mnogokrat srečujejo tudi z drugimi, večkrat nepremostljivimi težavami. Največ jih povzročajo raztreseni oddelki bolnišnice v Ankaranu, Kopru, Izoli in Piranu.

„Vse moramo imeti po štiri. Se pravi štiri kuhinje, štiri rentgenske aparate, štiri vratarje itd.“ pojasnjuje ravnatelj. „Razen razdrobljenosti nam težave povzročajo še stari, neprimerni prostori bolnišnice. Nekatere stavbe so stare že po 400 in več

let. Inšpekcija si sploh ne upa pokazati, ker bi morala nekaj naših oddelkov zapreti. Vseeno delamo naprej, zaradi takšne razdrobljenosti naših oddelkov pa imamo še blizu 2,5 milijona dinarjev dodatnih stroškov.“

Ob vsem tem je kolektiv koprške bolnišnice vse do lani pokrival še izgubo v višini 1,7 milijona dinarjev, ki je izvirala izpred štirih let. Prvič so zaključili brez izgube minulo poslovno leto. Za to je bilo potrebnih veliko naporov celotnega kolektiva.

OSKRBNI DAN 145 DINARJEV

Kljub naštetim težavam kolektiv bolnišnice po besedah ravnatelja Borisa Fillija zre v prihodnost dokaj optimistično. Izračunali so, da bo letos pri njih veljal oskrbni dan 145 dinarjev, kar je nekaj ceneje, kot v drugih slovenskih bolnišnicah. Teh 145 dinarjev za oskrbni dan pa še ne zagotavlja nobenih skladov. „Vsaj še 10 dinarjev bi morali več zaračunati na dan, da bi si zagotovili najnujnejša sredstva za razširjeno reprodukcijo,“ meni ravnatelj. „Sicer si bomo morali opremo za bolnišnico tako kot doslej kupovati na račun nižjih osebnih dohodkov zaposlenih. Mimogrede naj povem, da je kolektiv za to že nekajkrat stisnil pas. Nazadnje smo si kupili dva TV rentgena, prvi je veljal 100.000, drugi pa 300.000 dinarjev.“

„Ali je skupnost zdravstvenega zavarovanja pristala na ceno oskrbnega dne?“

„Odnosi med nami in skupnostjo so se bistveno spremenili. Sklad zdravstvenega zavarovanja nam bo plačal toliko, kolikor bomo naredili. Računamo, da bo ta znesek na koncu znašal 15 milijonov dinarjev. Če pa prištem zraven še sredstva za razširjeno reprodukcijo, potem bomo morali letos dobiti še nadaljnjih 5 milijonov dinarjev. Upam, da tudi za ta denar ne bo večjih problemov.“

(NE)UPRAVIČENO NEZADOVOLJSTVO

Kljub napetemu finančnemu načrtu vsa minula leta se zaposleni v bolnišnici nad osebnimi dohodki niti niso preveč razburjali. Šele zadnja zamrzitev osebnih dohodkov je povzročila precej vroče krvi. Zaradi tega, ker so lani v oktobru, novembru in decembru povišali osebne dohodke za 17 odstotkov, so se letos ob januarskem izplačilu znašli v težavah. Zaradi zamrzovanja zaposlenim, ki so več delali, razen tako imenovanih osnov, niso mogli niti dinarja več izplačati. Tu pa je šlo v glavnem za nadurno delo v ambulantah in za dežurstva. Najbolj so se hudovali kirurgi. Nekateri so celo zagrozili, da ne bodo več dežurali, če tega ne dobijo takoj plačanega. Na obalni sindikalni svet so o tem pisali celo peticijo. No, kot se

nikoli nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha, so se tudi koprski bolnišničarji duhovi že pomirili. Potem ko je bil te sprejet zakon o samoupravnem sporazumevanju in družbeno dogovarjanju o merilih usmerjanje delitve osebnih dohodkov in dohodka, bodo na osnovi dovoljenja republiškega izvršnega sveta vsem zaposlenim izplačali vse, kar jim pripada opravljeno delo.

PERSPEKTIVA: NOVA BOLNIŠNICA

Bolj kot o zadnjem nezadovoljstvu zaradi izplačila osebnih dohodkov se v koprski bolnišnici pogovarjajo o gradnji potrebne nove bolnišnice v Izoli. Zanj bi potrebovali milijonov dinarjev v I. fazi, bi najprej zgradili kirurški interni oddelek. Graditi naj začeli prihodnje leto, o čem je že bil sprejet sklep na vsaj treh občinskih skupščinah, je v Piranu, Izoli in Kopru.

„V tej gradnji vidimo perspektivo za boljše delo pa tudi perspektivo za boljše delovne pogoje. Zlasti kirurški oddelek spriči tolikšnih poškodb prometnih nesreč na našem območju nujno potrebujemo. S danji kirurški oddelek s 116 posteljami je premajhen, turistični sezoni pa je delo skoraj nemogoče,“ je zaključil njegov razgovor direktor koprške bolnišnice.

NA BLEDU SE NISO OGRELI ZA PRIVATNO ZOBOZDRAVSTVENO AMBULANTO

BOLJE IZKORISTITI OBSTOJEČE KAPACITETE

Tudi na Bledu, ki ima sicer dobro organizirano zobozdravstveno službo, je želel neki zobozdravnik uvesti privatno prakso.

To je marsikoga spravilo na noge. Večina je namreč menila, da bi s privatno zobozdravstveno ambulanto samo še osiromašili družbeni sektor, ki na Bledu že tako ali tako nima najbolj rožnatih pogojev za opravljanje svojega poslanstva.

Tudi družbenopolitične organizacije občine Radovljica se nikakor niso ogrele za privatno zdravniško prakso. Na skupnem posvetu, ki so ga namenili problemom zobozdravstva in vprašanju privatne ambulante na Bledu, so ugotovili med drugim naslednje:

– Zobozdravstvena služba v občini je razmeroma na visoki stopnji, kar še posebej velja za zobozdravstveno enoto na Bledu. Ta zobozdravstvena enota razpolaga namreč z najsoodnejšo opremo, pa tudi kadrov ji ne primanjkuje. Zato bi bila vsakršna privatna zobozdravstvena ordinacija na Bledu povsem odveč.

– V okviru obstoječe zobozdravstvene enote na Bledu bi bilo potrebno proučiti vse možnosti za učinkovitejšo delo te službe. Storit je potrebno vse, da bodo sedanje kapacitete boljše izkoriščene kot doslej.

– Zato, da bi bila zobozdravstvena služba na Bledu kar najbolj učinkovita, bo potrebno proučiti vprašanje, da bi v okviru že obstoječih ambulant odprli tako imenovano prednostno ordinacijo. Verjetno bi predstavljala ta ambulanta korak naprej v prizadevanjih za boljše in učinkovitejšo zobozdravstveno službo na Bledu. Z ustanovitvijo prednostne ordinacije za samoplačnike bi do neke mere tudi zavrla črno prakso, obenem pa bi morali poostriži inšpekcijsko službo, da bi odločneje ukrepala proti nelegalni praksi. Seveda pa bo potrebno vprašanje prednostne ordinacije za samoplačnike še podrobno proučiti.

Radovljiške družbenopolitične organizacije se torej niso navdušile za privatno zobozdravstveno ordinacijo. Nedvomno so se odločile pravilno,

saj zasebna zobozdravstvena služba ob sedanjih družbeni ordinaciji ni prav nič potrebna.

Torej: privatne zobozdravstvene ordinacije tudi v prihodnje na Bledu ne bo!

To vprašanje je razčiščeno. Ni pa še jasno, kaj bo s tako imenovano „prednostno“ ordinacijo.

Gledano skozi prizmo osnovnih načel naše socialistične družbe, bi se morali po vsej verjetnosti tudi v tem primeru odločiti proti. Zato, ker nam je tako ali tako že veliko stvari ušlo iz rok in ker so socialne razlike med našimi ljudmi precej večje, kot bi si želeli.

Zakaj bi bile poleg vsega tudi na področju zdravstva?

A. ULAGA

POZIV KONFERENCE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENSK DELOVNIH ORGANIZACIJAM LJUBLJANE

Ob 8. marcu — za otroško varstvo

Ob 8. marcu, prazniku žena, ko razmišljamo ne le o preteklosti, v kateri so žene enakopravno pomagale izbojevati vse revolucionarne spremembe v družbi, in obujamo hvaležnost in spoštovanje do njih, ampak tudi poskušamo pripraviti prazničen dan naši sedanji generaciji žena, se moramo tudi z vsodgovornostjo zamisliti nad problemi, ki jim še vedno onemogočajo dejansko enakopravno vključevanje v dejavnosti družbe.

Eden izmed takih problemov je prav gotovo premalo razvito otroško varstvo. V Ljubljani, kjer je zaposlenih preko 40% žena in kjer žene predstavljajo neprecenljiv delež v ekonomskem pa tudi v družbenopolitičnem življenju, je kljub velikim naporom za izgradnjo otroško-

varstvenih ustanov še vedno na tisoče majhnih otrok, katerih starši so zaposleni, v neprimeren varstvu in dostikrat celo brez vsakega varstva. S tem je njim, njihovim staršem pa tudi celotni družbi prizadejana neprecenljiva škoda.

Zato v času, ko razmišljamo, kako naj najlepše obeležimo revolucionarni praznik — 8. marec, pretehtajmo tudi možnosti, kako prispevati k razreševanju teh problemov!

Mestna konferenca za družbeno aktivnost žensk je spričo težkega stanja sklenila, da da vsem delovnim organizacijam na področju mesta Ljubljana pobudo,

— da v letošnjem letu sredstva, ki so jih namenila za praznovanje 8. marca ter za osebna darila in čestitke svojim sode-

lavkam, namenijo za razvoj otroškega varstva v Ljubljani; — da v isti namen prispevajo tudi druga sredstva.

Sredstva, ki bi se na ta način zbrala, bi po sklepu mestne konferenca za družbeno aktivnost žensk namenili za izgradnjo otroškega vrtca, ki naj bi nosil ime „Vrtec 8. marca“. Zgradil naj bi se v tistem predelu mesta, kjer so problemi glede otroškega varstva najtežji, o čemer bo na osnovi zbranih podatkov odločala mestna konferenca za družbeno aktivnost žensk.

Menimo, da bi s takim dejanjem najlepše obeležili praznik žena in da bi vrtec, zgrajen na ta način, pomenil tudi najlepše darilo delovnim ženam mesta Ljubljane.

Prosimo vas, da razmislite o

težji pobudi in se pridružite sodelovanju v akciji za izgradnjo otroškega vrtca „8. marec“.

Prispevke nakazujte na račun št:

501-740-521-0, naslov zbirni račun TIS mestnih občin Ljubljana, z oznako: „za vrtec marca“.

Zahvaljujemo se vam v ime naših delovnih žena in otrok!

ribnica
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

IZOBRAŽEVANJE V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Velikani so »skromni«

Šolsko-izobraževalne centre, izobraževalne centre in izobraževalne službe lahko uvrščamo med razvite organizacijske oblike izobraževanja v delovnih organizacijah. Za izobraževanje, ki je organizirano kot dodatna naloga enega izmed strokovnih delavcev podjetja, tega ne bi mogli reči.

Po podatkih najnovejše analize Zavoda za šolstvo SRS o izobraževanju v delovnih organizacijah ima v razvitih oblikah zagotovljeno stalno in sistematično organizirano izobraževanje le 59,5% analiziranih podjetij. Analiza pa je zajela 94 delovnih organizacij, katerih večina ima nad 1.000 zaposlenih, v vseh skupaj pa je domala polovica vseh zaposlenih v slovenskem gospodarstvu. Analiza je zajela večino slovenskih podjetij, ki imajo izobraževalne centre, in vsaj polovico podjetij, ki imajo organizirano izobraževalno službo. Izobraževalni center ali službo imamo torej le v 80 do 90 delovnih organizacijah, medtem ko je v Sloveniji 213 podjetij z več kot 500 zaposlenimi in kjer naj bi praviloma imeli organizirano razvito obliko izobraževanja!

Pa si oglejmo tokrat, kakšen je odnos med organizacijsko obliko izobraževanja in velikostjo podjetja. Šolsko-izobraževalne centre srečujemo predvsem v podjetjih z nad 2.000 delavci, izobraževalne centre imajo praviloma podjetja z nad 1.200 zaposlenimi, izobraževanje, organizirano kot dodatna naloga pa se javlja v delovnih organizacijah s 300 do 2.000 zaposlenimi. V podjetjih z manj kot 500 zaposlenimi praviloma ni organizirano izobraževanje, v ta namen se podjetje povezuje z zunanjimi izobraževalnimi ustanovami.

Iz navedenih podatkov analize lahko sklepamo, da bi delovna organizacija z več kot 1200, vsekakor pa z več kot 2000 zaposlenimi morala praviloma imeti razvit izobraževalni center. Ostanimo tokrat le pri teh največjih podjetjih in si oglejmo, kakšen je med njimi kritični odmik od navedenega normativa.

V 17 delovnih organizacijah s 1200 do 4000 zaposlenimi je izobraževanje organizirano le kot dopolnilna naloga strokovnega delavca iz kadrovske ali splošne službe. Tako rešitev zasledimo v ljubljanskih podjetjih Mercator (2.450 zaposlenih), Ljubljana-transport (2.357 zaposlenih), Slovenjivino (1.911 zaposlenih), Agrokombinat (1.852 zaposlenih), Tehnika (1.741 zaposlenih)... V velenjskem „Gorenju“ (2.348 zaposlenih) je v izobraževalni službi samo eno delovno mesto, na katerem dela pripravnik. Iskra - Elektromehanika Kranj (4.865 zaposlenih) ima prav tako izobraževalno službo z enim samim delovnim mestom; pri združenem podjetju Iskra Kranj (18 tovarn) pa sta za vse to interno izobraževanje le dve delovni mesti v oddelku za dopolnilno izobraževanje v okviru šolskega centra. V IMV Novo mesto (2520 zaposlenih) ob zbiranju podatkov sploh ni bilo osebe, ki bi lahko dala podatke in ki bi se ukvarjala z izobraževanjem.

Če upoštevamo, da so ta podjetja v hitrem razvoju, ki bo zahteval čedalje več izobraževanja zaposlenih, je nerazvitost izobraževanja še bolj problematična. Nekdo je pred dnevi na sindikatih v razpravi o izobraževanju v delovnih organizacijah dejal, da razvitejša podjetja danes žive v zmoti, če menijo, da je dovolj poskrbeti za štipendiranje in za zaposlovanje izsolanih ljudi. Nobena šola namreč ne more nadomestiti v celoti tistega temeljnega in dopolnilnega izobraževanja, ki je zaposlenim potrebno glede na specifičnosti delovnega procesa.

S. G.

Bogatejši za nova spoznanja

Prizadevanja za okrepljeno družbeno-ekonomsko izobraževanje članov delovne skupnosti Rudnika lignita Velenje

V velenjskem Rudniku lignita so se odločili, da bodo storili v tem letu, kolikor je največ mogoče, da okrepijo družbeno-ekonomsko izobraževanje tako članov samoupravnih organov kot članov delovne skupnosti.

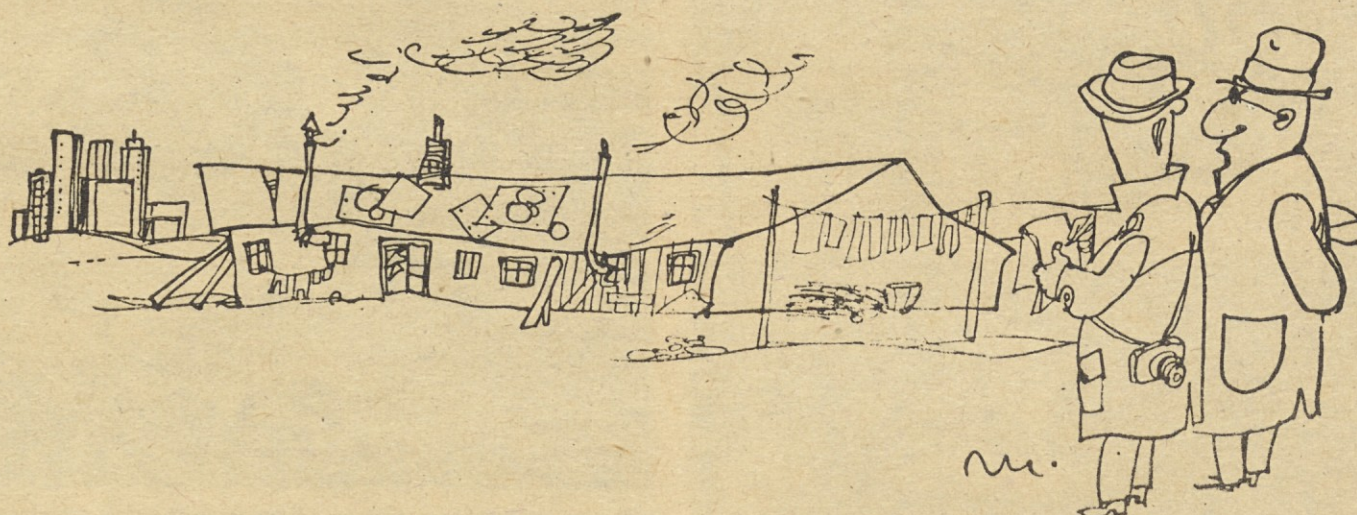
Imeli so že prvega izmed šestih enotedenskih seminarjev, ki jih pripravljajo v okviru programa družbeno-ekonomskega izobraževanja za člane osrednjih samoupravnih organov in člane samoupravnih organov v samostojnih organizacijah združenega dela. Skozi te enotedenske seminarje bo „šlo“, kot računajo, blizu 300 članov samoupravnih organov.

Na seminarjih bodo obravnavali razvoj delavskega samoupravljanja, pristojnosti organov upravljanja ter delo komisij, notranjo zakonodajo delovne organizacije, položaj Rudnika lignita Velenje v nacionalnem gospodarstvu, politiko delitve dohodka in osebnih dohodkov, ekonomiko poslovanja podjetja, investicije, načela gospodarjenja, kadrovska vprašanja in organizacijsko shemo Rudnika lignita Velenje. Se pravi, da se bodo udeleženci se-

minarja seznanili z vsemi tistimi vprašanji, ki jim bodo v pomoč

pri opravljanju samoupravljal-skih aktivnosti. (vš)

IZ DISKOTEKE DE — LETO 1961

PRIDE V ZAPISNIK

— Torej, ker za zdaj nimamo sredstev, bomo takšne stanovanjske razmere samo energično obsodili in priporočili, naj se čimprej odpravijo

Prisluhniti željam in potrebam delovnih ljudi

Končane so priprave za ustanovitev zasavskih kulturnih skupnosti

Iniciativni odbori v Litiji, Zagorju ob Savi, Trbovljah in Hrastniku so doslej pripravili predloge osnutkov statotov in poslovnikov ter okvirne programe, pri kraju pa so tudi kadrovske priprave za izvolitev skupščin temeljnih kulturnih skupnosti. V teh samo-

Ne glede na to, da bodo, kot je videti, v samoupravne organe izvolili znane in prizadene organizatorje kulturnega življenja, pa iniciativni odbori niso pozabili tudi na zaposlene ljudi iz delovnih organizacij. V tem je čutili težnje, da bi že na samem začetku delovanja kulturnih skupnosti povežali te samoupravne institucije z delovnimi kolektivi, kajti gospodarstvo bo tudi poslej, čeprav posredno, izdajalo del ustvarjenega dohodka za te namene.

Z ustanovitvijo kulturnih skupnosti se tudi v Zasavju začne novo poglavje kulturno-prosvetnega udejstvovanja. Njihove dolžnosti bodo izredno široke in popolnoma napačno bi bilo, če bi se omejile samo na razdeljevanje denarja za kulturno dejavnost. Če bi kulturne skupnosti običale samo pri tem in morda še na mehaničnem sprejemanju programov dela in finančnih načrtov, seveda ne bi opravičile svojega obstoja.

Kulturne skupnosti oziroma njihove skupščine in strokovne komisije bodo morale priti v neštete delovne kolektive in začeti javno razpravo o oblikovanju prihodnje kulturne politike. Tako zastavljeno delo pa bo neprimerno težje od dosedanjega, ko smo programe dela sestavljali v ozkem krogu in se tolažili, da pač drugačni biti ne morejo.

Bojazen, da bi utegnili biti kulturne skupnosti ali njihovi samoupravni organi ozko usmerjeni samo na dosedanje oblike kulturne tvornosti, pa da se bodo poslej bistveno zmanjšale možnosti amaterskega udejstvovanja, so resnično samo toliko upravičene, kolikor bi dovolili v tej ali oni zasavski občini, da pridejo do izraza nekatere malomeščanske težnje, ki kreativno domačo dejavnost omalovažujejo, pa čeprav je in

bo še lep čas bistveni in sestavni del splošne kulturne tvornosti tega ali onega območja. Bolj realne so ugotovitve, da bodo pač kulturne skupnosti morale poskrbeti in storiti vse, kar je v njihovih močeh, da omogočijo

upravnih organizacij bo delovalo najmanj sto kulturnih delavcev, članov družbeno-političnih organizacij, neposrednih proizvajalcev in drugih občanov, kaže pa, da bodo v odbore ali komisije izvolili še najmanj polovico toliko ljudi, kot jih bo stela vsaka skupščina.

vsem tem kulturnim amaterskim skupinam njihovo nadaljnje izpopolnjevanje in kakovostno rast ter napredek.

Osnovno je to, da vsi v Zasavju dosti pričakujejo od novoustanovljenih kulturnih skup-

nosti. Zanje so si prizadevali, dokazovali njihove prednosti in pomen ter vlogo, zdaj bo seveda od vseh teh ljudi in drugih odvisno ali bodo upravičile pričakovanja.

M. VIDIC

Ustanavljanje kulturnih skupnosti

Po zadnjih podatkih obstajajo ta čas v Sloveniji tri temeljne kulturne skupnosti. Pred sprejetjem zakona, že v letu 1969, sta bili ustanovljeni temeljni kulturni skupnosti občin Kranj in Šentjur pri Celju, pred kratkim pa so jo ustanovili v občini Celje. Najdlje so s pripravami za sklic ustanovne skupščine že v občinah Škofja Loka, Velenje, Radovljica, Maribor, Tolmin, Zagorje ob Savi, Žalec, Postojna in Trzin, kjer so vse priprave skoraj že opravljene. Drugod iniciativni odbori še pripravljajo osnutke statotov in poslovnikov skupščin, medtem ko menda v občinah Ilirska Bistrica, Mozirje, Logatec, Cerknica, Izola in Piran ni prišlo še niti do imenovanja iniciativnih odborov.

V času priprav se je zgodilo marsikaj. Koroske občine so zavrnile predlog o regionalni kulturni skupnosti, domenile pa so se za sodelovanje, tako kot v občinah Metlika in Črnomelj oziroma Brežice in Krško. Predlog o enotni

kulturni skupnosti za obalno področje odklanja občina Piran, ki sicer je za sodelovanje, a tudi za finančno samostojnost v občini. V Ljubljani bodo dali teze o statutu ljubljanske kulturne skupnosti v javno razpravo, pripravili pa so tudi raziskavo položaja kulture in nakazali nekatere možnosti kulturnega razvoja Ljubljane. Podobno analizo so opravili tudi na Jesenicah in v Kopru.

In kaj je s kulturno skupnostjo Slovenije? O osnutku njenega statuta razpravljajo zdaj družbeno-politične organizacije in predstavniki temeljnih kulturnih skupnosti po regijah. Najpomembnejša pripomba k osnutku statuta doslej je bila, da bi tako v predsedstvu kot v poslovnih odborih morali zagotoviti regionalno zastopstvo in pri tem upoštevati, kje so posamezne kulturne dejavnosti najbolj razvite. Ustanovna skupščina bo predvidoma sklicana v drugi polovici marca.

S. G.

KULTURNA AKCIJA ZA ZDOMCE

Zveza kulturno-prosvetnih organizacij bo pomagala organizirati kulturno življenje pri naših delavcih, ki delajo v tujini

Na začasnem delu v tujini je po ocenah okoli 60.000 slovenskih delavcev (v to število niso vsi tisti njihovi družinski člani), kar pomeni 10,8% aktivnega slovenskega prebivalstva.

Ni nova ugotovitev, da so naši delavci - zdomci podvrženi procesom postopnega odtujenja od matične domovine, idejne in kulturne preobrazbe ter jezikovne in kulturne asimilacije. To so dejstva, ki terjajo premišljeno akcijo, če hočemo navedene procese zavreti.

V zadnjem času precej razpravljamo, pišemo, a počasi ukrepamo v zvezi s šolanjem otrok naših zdomcev v materinem jeziku. To je kulturno vprašanje izrednega pomena! A tokrat se pomudimo pri načrtih Zveze kulturno-prosvetnih organi-

zacij Slovenije za pomoč pri organiziranju kulturnega življenja naših zdomcev.

Nemara še vse premalo poznamo razmere in možnosti, hotenja in nagibe, ki pogojujejo nastajanje in razvoj skromnejših in zahtevnejših kulturnih potreb naših delavcev v tujini. Nekaj kačipotov za kulturno akcijo med njimi pa je že znanih: ohranjanje stika s pisano in govornjo slovensko besedo; razvijanje takih oblik kulturnega delovanja zdomcev, ki jim bodo dajale občutek enakovrednega vključevanja v njim tuj kulturni svet in moči za pravilno opredeljevanje vplivov tuje kulture; povezanost s kulturnim in ostalim dogajanjem doma; razvijanje lastnih kulturno-umetniških sposobnosti.

Predvidene akcije ZKPO Slovenije so konkretne. Med našimi delavci v Zahodni Nemčiji in Avstriji bodo proučili, koliko deluje tam kulturnih skupin, kakšne pomoči si najbolj žele in koliko delavcev si še želi vključiti se v to ali ono kulturno skupino. Na področju Baden-Wuerttemberg v Zahodni Nemčiji, kjer je koncentracija naših delavcev, bodo zaposlili stalnega organizatorja in povezovalca kulturnih žarišč slovenskih delavcev v Zahodni Nemčiji. Ze letos bodo tudi na področjih Baden-Wuerttemberg, Hessen in Ingolstadt zaposlili 3 naše glasbene strokovnjake, ki bodo svoj prosti čas posvetili delu s slovenskimi glasbenimi skupinami. Strokovno pomoč glasbenim skupinam v Nemčiji, Avstriji in Švici bodo naši strokovnjaki posredovali ob obiskih, tem skupinam, folklornim in gledališkim, pa bodo pošiljali potrebno literaturo, magnetofonske posnetke in podobne pripomočke. V nekaterih središčih Zahodne Nemčije in Švice, kjer delujejo klubi jugoslovanskih delavcev, so že ustvarjeni pogoji za delovanje manjših knjižnic. V vseh drugih večjih naseljih pa bodo odprli za naše delavce čitalnice in jih oskrbovali s časopisi in revijami. Ze letos bodo posredovali šestim večjim središčem potujoče knjižne kovčke s časopisi in revijami.

Ob srečanjih predstavnikov naših organizacij s slovenskimi delavci v Zahodni Nemčiji in Švici so leti izrazili željo, da bi si radi ogledali slovenske in jugoslovanske filme. Odbor za film in TV bo v sodelovanju s slovenskimi filmski proizvajalci in distributorji in ob pomoči Izseljenske matice pripravil gostovanje enega najnovejših celovečernih slovenskih filmov in nekaj kratkih filmov. Ob projekciji bi organizirali tudi razgovore o domačem filmu, pa tudi o tokovih v tujih filmskih proizvodnjah, s katerimi se naši delavci srečujejo v kinematografiji.

Naše delavce v tujini bo letos predvidoma obiskalo 5 naših kulturnih skupin, na desetdnevno turnejo med naše zdomce bo odšla tudi ena izmed amaterskih gledaliških skupin. Kot nagrado za delo kulturnih skupin naših zdomcev bodo šestim skupinam organizirali gostovanja po drugih središčih, kjer so zaposleni naši ljudje.

S. G.

● V KRESNIŠKI INDUSTRIJI APNA:

Letos 80.000 ton

Kolektiv tega podjetja že lep čas iz leta v leto povečuje proizvodnjo tega gradbenega materiala, hkrati pa si je z dosežanjem modernizacijo obratov, predvsem peči in transportnih naprav, zagotovil stalno rast produktivnosti. Poleg tega kolektiv vse več apna predeluje v hidrat, ki je na domačem trgu vse bolj iskano blago.

V rekonstrukcijo so doslej vložili več milijonov din, letos pa nameravajo preurediti še eno peč za ogrevanje s plinom, kar je znatno ceneje od klasičnega goriva-premoga. Kljub temu pa v kresniški Industriji apna še vedno porabijo na leto okrog 14.000 ton premoga in zadnja podražitev tega goriva jim bo povečala proizvodne izdatke za okrog 450.000 din. Seveda bodo imeli letos večje težave tudi zavoljo najnovejše podražitve električne energije in železniških prevozov, zato bodo v svojem stabilizacijskem programu ponovno proučili možnosti za racionalizacijo proizvodnje, kajti vse podražitve jim bodo bistveno zmanjšale rentabilnost poslovanja. Za preureditev še ene peči in za urejanje nekaterih transportnih naprav bodo vložili letos okrog 700.000 din, v glavnem iz doslej ustvarjenega presežka dohodka.

Predlani se je kresniški Industriji apna priključila tudi apnenica v Dobropolju. Kolektiv je z vrsto ukrepov izboljšal proizvodnjo v tem obratu, vendar bodo morali kmalu eno peč izločiti iz nadaljnega obratovanja, ker je stara že 60 let in proizvodnja v njej ni več ekonomična. Lani so v kresniški Industriji apna bistveno izboljšali osebne dohodke zaposlenih. Poprečni mesečni zaslužek delavca je dosegel okrog 1300 din, kar pa je seveda zavoljo težkih delovnih pogojev še vseeno razmeroma nizek osebni dohodek.

GOSPODARJENJE V INDUSTRIJI OSEBNIH ZAŠČITNIH SREDSTEV »PREVENT«
V SLOVENJEM GRADCU

ZA VARNO DELO SO- DOBNEJŠO ZAŠČITO

Slovenjegraška industrija osebnih zaščitnih sredstev „Prevent“, ki zaposluje 270 delavcev, od tega v pretežni meri priučeno žensko delovno silo, ima 2 obrata v Slovenjem Gradcu, 1 pa v Mislinji. Proizvajajo vsa osebna zaščitna sredstva za delo.

„Prevent“ prodaja izdelke po vsej Jugoslaviji. Lani so v slovenjegraškem „Preventu“ dosegli okrog 18 milijonov din realizacije, letos pa računajo na povečanje realizacije za okrog 1.500.000 dinarjev, zvišali pa bodo tudi osebne dohodke zaposlenim, saj so bili med najnižjimi v občini.

Na tržišču se Slovenjegradačani večkrat srečujejo s pojavi nelegalne konkurence. Čeprav so na primer v letu dni povečali produktivnost pri izdelavi 1 delovne obleke kar za 20 %, niso konkurenčni nekaterim sorodnim delovnim organizacijam. Iz preprostega razloga, ker še nimajo predpisov oziroma stan-

dardov o osebnih zaščitnih sredstvih. Zato posamezni proizvajalci uporabljajo neprimerne, pa zato seveda cenene materiale.

In ne nazadnje kaže omeniti še težave okrog atestov. Ker ni predpisov, so za osebna zaščitna sredstva potrebni atesti. Ti pa terjajo dodatna sredstva, proces atestiranja traja kar precej časa, v končni fazi pa je ob takem sistemu onemogočena serijska proizvodnja.

Industrija osebnih zaščitnih sredstev „Prevent“ Slovenj Gradec je začela v zadnjem času tesneje sodelovati z institucijami, ki se v naši republiki ukvarjajo z varstvom pri delu. Z raziskavami tržišča želijo namreč ugotoviti, kaj delavci dejansko potrebujejo za osebno zaščito pri delu. Ko bodo zbrali ugotovitve, bodo na tej osnovi v Slovenjem Gradcu pripravili nova osebna zaščitna sredstva. Njihova uveljavitev pa bo odvis-

RAZGOVOR Z BORISOM SENEGAČNIKOM, TAJNIKOM LJUBLJANSKEGA MESTNEGA ODBORA GRADBENIH DELAVCEV

Kdaj na pravi dopust?

Za blizu 15.000 ljubljanskih gradbenih delavcev pripravijo v najrazličnejših menzah le 5900 obrokov hrane, kar pa je odločno premalo ● Mnogi gradbeni delavci že dolga leta niso bili na pravi dopustu

Ljubljanski mestni odbor sindikata gradbenih delavcev se je že drugič, odkar obstaja, lotil zelo zahtevne naloge. Analiziral je namreč življenjske in delovne pogoje delavcev, zaposlenih v ljubljanskem gradbeništvu. V zvezi s tem smo Borisa Senegačnika, tajnika tega odbora, zaprosili za kratek pogovor, v katerem je pojasnil nekatere ugotovitve analize.

„Kaj ste pravzaprav hoteli doseči z omenjeno analizo?“

„Naš namen je bil, da s to analizo ugotovimo urejenost prehrane, zdravstvene zaščite in rekreacije delavcev v delovnih organizacijah ljubljanskega gradbeništvu. Podobno analizo smo že naredili tudi pred dvema letoma. Zato nas je zdaj predvsem zanimalo, kaj je bilo v teh

dveh letih storjenega za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev gradbenih delavcev...“

„In kaj ste ugotovili?“

„Na zadnji seji našega odbora, ko smo obravnavali omenjeno analizo, smo ugotovili, da se je položaj ljubljanskih gradbenih delavcev, vsaj kar zadeva prehrano, zdravstvo in rekreacijo, v marsičem poslabšal. Vse to, kar smo ugotovili, pa nam bo zelo koristilo pri programiranju akcij našega odbora in posameznih osnovnih sindikalnih organizacij.“

„Zdaj pa nekaj konkretnih vprašanj. Ali so osebni dohodki ljubljanskih gradbenih delavcev zadovoljivi za normalno življenje?“

„Bom odgovoril s števkami: v ljubljanski gradbeni operativi je nekvalificirani gradbeni delavec lani zaslužil 3,70, polkvalificirani 4,64, kvalificirani 6,18 in visokokvalificirani delavec 7,44 dinarjev na uro. V zvezi s tem moram pojasniti, da je prikazovanje osebnih dohodkov na mesec ali na zaposlenega skoraj vedno dvomljivo vrednosti. To zaradi tega, ker so v mesečnih osebnih dohodkih vsakega delavca zajete še nadure in dohodki iz naslova posebnih pogojev dela in podobno. Zato sami presodite, ali lahko gradbeni delavci – po pravilu pa imajo le-ti tudi številne družine

– normalno živijo ob takšnih prejemkih.“

„Kako imajo gradbeni delavci v Ljubljani urejeno prehrano?“

„Zelo slabo. V delavskih menzah ljubljanskih gradbenih podjetij lahko dnevno za blizu 15.000 gradbenih delavcev pripravijo le 5.900 obrokov, kar je odločno premalo. V minulih dveh letih pa se je celo zgodilo, da so mnoga gradbena podjetja ukinila delavske menze. Delavce so pustila na cedilu, naj se znajdejo, kakor vedo in znajo. Največkrat pa je tako, da le-ti po ves dan preživijo ob kruhu in navadni salami. Zato bo moral naš mestni odbor temu vprašanju v prihodnje posvetiti posebno pozornost.“

„Vemo, da je zdravstvena zaščita v gradbeništvu še kako pomembna, zlasti pri zmanjševanju boleznin, ki so v tej veji gospodarstva mnogo višje kot na drugih področjih. Ali si po vašem mnenju gradbena podjetja v Ljubljani sploh kaj prizadevajo za boljše zdravstveno počutje delavcev?“

„Podatek, da ima zdravstveno ambulanto v Ljubljani le pet ali šest gradbenih podjetij in da v teh ambulantah delata le dva stalno zaposlena zdravnik, je verjetno dovolj zgovoren. Pove nam, da se podjetja kaj malo brigajo za zdravje delavcev. Še več: dve ljubljanski gradbeni

podjetji sta celo ukinili lastno zdravstveno ambulanto. Najrazličnejša poklicna obolenja – žilodčna in revmatična – pa pri gradbenih delavcih vse pogosta, da o stalnih prehladnih ne govorim. Ob tem pa je izmed gradbenih podjetij anketi celo odgovorilo, da jih ne poznajo poklicna obolenja, marveč le prehlade gripe. Zaradi tekšnih razmer bomo o tej problematiki marcu organizirali posebno svetovanje s predstavniki ljubljanskih gradbenih podjetij. Pogovorili se bomo, da je treba ukreniti vse za izboljšanje zdravstvene zaščite delavcev.“

„Slednjic: kako je poskrbljeno za rekreacijo in dopust gradbenih delavcev?“

„Ob analizi, ki smo jo izdelali, se s tem vprašanjem zadnje čase še posebej ukvarjamo. S samoupravnimi sporazumi smo namreč že zagotovili 1,5 odstotka sredstev od letnih bruto osebnih dohodkov prav za rekreacijo in dopuste ljubljanskih gradbenih delavcev. Zato si prizadevamo, da bi rekreacijo dopust v 35 domovih z 804 žižki, kolikor jih imajo ljubljanska gradbena podjetja, najboljše organizirali. Radi pa doseglji, da bi na dopuste začeli odhajati tudi ljudje, ki na pravi dopustu še nikoli niso bili. Prekiniti bomo morali s „trajajočo“, da si dopust lahko privoščijo le tisti, ki so zaposleni v upravnih-tehničnih službah podjetij, na kar nas je tudi opomnila analiza.“ M. ŽIVKOVIC

na predvsem o d pripravljenosti odgovornih služb v delovnih organizacijah.

(an)

KORAK – NAPREJ!

Kot je znano, „zdravimo“ s prisilno upravo delovne organizacije tako, da jim odvzamemo samoupravne pravice. S palico torej! Zato je komisija za družbeno-ekonomske odnose Zveze sindikatov Jugoslavije pripravila nov predlog; z amandmaji naj bi sedanje predpise o prisilni upravi spremenili, da bi bolj ustrezali samoupravemu proizvodnemu odnosu in položaju delavca v združenem delu. Svet delovnih skupnosti občinske skupščine naj bi ustanovil komisijo odborov, ki naj bi, skupno z zbornico, bankami in poslovnimi partnerji sestavila program za ozdravljenje delovne skupnosti. O tem programu naj bi javno razpravljala svet delovnih skupnosti občinske skupščine, in to v prisot-

nosti kolektiva, za katerega gre. Če kolektiv in njegovi samoupravni organi tega programa ne bi mogli uresničiti, bi svet delovnih skupnosti občine delavski svet razpustil, razpisal volitve za novega, razrešil izvršne organe in istočasno izvolil nove, zamenjal potrebno število vodilnih ljudi in izvolil nove. Vse razprave in odločitve naj bi svet sprejemal javno.

Da bi v takih primerih lahko še pravočasno intervenirali, naj bi bil pobudnik družbenega dogovora o minimalni rentabilnosti in stopnji akumulacije sindikat. Brž ko poslovniki rezultati ne bi dosegli predvidenega minimuma, bi bil to signal za akcijo sveta delovnih skupnosti.

Za koga preventivni oddih?

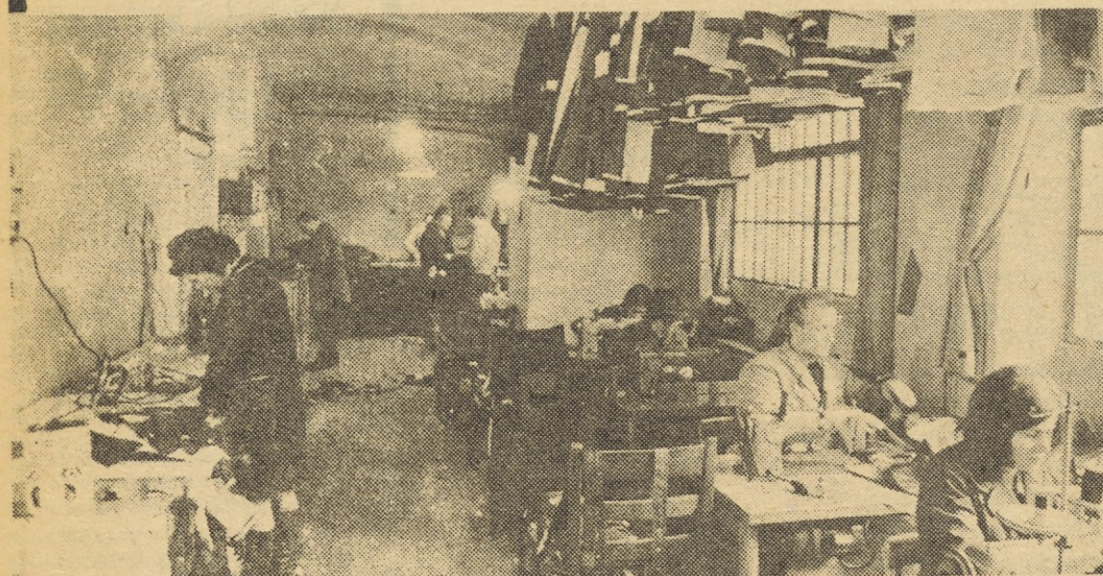
Ljubljanski Mestni sindikalni svet je tudi v začetku minulega leta obvestil vse osnovne sindikalne organizacije na območju Ljubljane o kriterijih in možnostih, na osnovi katerih lahko odločajo, kateri njihovi člani bodo deležni regres za preventivni oddih na morju ali v planinah.

Toda kljub pravočasnemu obvestilu in izredno ugodnim pogojem je prijavi svoje člane za preventivno letovanje le 190 sindikalnih organizacij. Po tem se da sklepati, da mnoge osnovne sindikalne organizacije posvečajo kaj malo pozornosti preventivnemu oddihu svojih članov. Med tistimi, ki svojih članov niso prijavile, so tudi številčno močne sindikalne organizacije. Na drugi strani pa so majhne sindikalne organizacije prijavile za letovanje veliko svojih članov. Za vsakega člana sindikata so ljubljanski mestni sindikat prispevali 30 dinarjev na dan. Na osnovi prijav sindikalnih organizacij je od 123.603 članov, kolikor jih je v Ljubljani, izkoristilo priložnost le 1826 članov, ki so za 20.414 penzionov prejeli 612.420 dinarjev.

Bo tudi letos tako klavrno?

M. Ž.

NA TISOČE VBODOV V ISKANIH KRZNENIH PLAŠČIH

Od 1. januarja letos je v Zavodu za zaposlovanje invalidov in drugih oseb v Kamniku, kjer izdelujejo krzneno in usnjeno konfekcijo, zavlel nov veter. Na osnovi referenduma je zavod postal obrat konfek-

cije kamniške tovarne usnja UTOK. To pa pomeni za zdaj še maloštevilni kolektiv svetlejša perspektive. Ne samo da bo v tem obratu dobilo delo še najmanj 40 kamniških in okoliških deklet, obrat se bo tudi

kmalu preselil iz temačnih in starih prostorov v nove sodobne proizvodne prostore, ki jih tovarna že gradi in bodo z opremo vred veljali blizu 1.500.000 dinarjev. Obrtniško proizvodnjo – razen opravljanja neka-

terih uslug po naročilu – bodo popolnoma opustili. Organizirali bodo izdelovanje usnjene in krznene konfekcije na najsodobnejši industrijski način. Medtem ko zdaj največ krznenih izdelkov iz nerzov, lisic, kozličkov, bizamov in perzijanarjev prodajo na domačem trgu, se glede konfekcijskih izdelkov iz kamni-

škega usnja že kažejo perspektive za izvoz. Kot je omenil BOŽO KRAMAR, vodja tega obrata, že sedaj vsak mesec prodajo v Zvezno republiko Nemčijo za blizu 40.000 zahodnonemških mark izdelkov. To pa je seveda le za začetek.

FOTO: A. AGNIČ
TEKST: M. ŽIVKOVIC

	St. St.	COS	St. St.	COS	St. St.	COS	Moški	Ženske
1	11	24	0:50,6	31			37	
2	12	1:01,4	22	1:08,1	32		38	
3	13	1:08,5	23	1:09,5	33		39	
4	14	1:11,4	24	1:09,5	34		40	
5	15		25		35		41	
6	16		26	0:41,0	36		42	
7	17		27	0:52,0			43	
8	18			0:53,4			44	
9	19						45	
10	20						46	
							47	
							48	

USPELE IV. ZIMSKE ŠPORTNE IGRE OSS KRANJ

Srečanje v Mojstrani

Redna srečanja športnikov delovnih organizacij z območja občinskega sindikalnega sveta Kranj so postala že tradicionalna. Srečujejo se poleti in pozimi, na zelenih travnatih igriščih in na belih snežnih stezah. Letošnje tekme kranjskih smučarjev, ki so bile 13. in 14. februarja v Mojstrani pod okriljem občinskega sindikalnega sveta Kranj, so bile že četrte zapovrstjo. Pokrovitelj dvodnevne srečanja je bil kolektiv Industrije bombažnih izdelkov, medtem ko je tehnični del tekmovanja prevzelo v svoje roke Smučarsko društvo iz Mojstrane, ki je prav te dni slavilo 50-letnico svojega delovanja.

Po zaslugi požrtvovalnih in izkušenih organizatorjev je dvodnevno tekmovanje v veleslalomu v Mojstrani zares imenitno uspelo. Med drugimi zaslužijo vse priznanje Medija Franc, Vehovec Jaka, Dore Orožen, Slavko Kalan ter funkcionarji Smučarskega društva Mojstrana. Še posebej moramo ob tej priložnosti pohvaliti Kladuja Mlekuža in Janeza Brojana, ki sta mojstrsko postavila tekmovalne proge.

Ženske so nastopile v treh kategorijah, moški v štirih, vsi skupaj pa so tekmovali le v veleslalomu.

Tekem se je udeležilo 279 posameznikov, ki so zastopali 36 osnovnih sindikalnih organizacij. Zanimivo je, da so se na prireditvi srečali ljubitelji belega športa zelo različnih starosti.

Medtem ko so eni dopolnili komaj 18 let, so se drugi bližali že šestemu krizu.

In kateri smučarji so se odrezali najbolje?

Ženske III. razred: 1. Jana Rautner (Zavarovalnica Sava) 0:45,2, 2. Anica Finžgar (Iskra Lipnica) 0:46,4, 3. Meta Oblak (OŠ L. Seljak) 1:01,5 itd. Ženske II. razred: 1. Relja Kavčič (Iskra Elektr.) 0:41,0, 2. Brigita Česnik (Elektroteh. pod.) 0:45,5, 3. Darinka Bohinc (Iskra Lipnica) 0:56,6 itd. Ženske I. razred: 1. Ema Žagar (Sava Kranj) 0:39,6, 2. Darinka Gros (Podjetje za stan. gospod.) 0:41,2, 3. Bronka Tolar (Iskra Kranj) 0:41,2, itd.

Moški IV. razred: 1. Ivan Boncelj (Elektro) 0:40,4, 2. Ivan Szružnik (šolski center Iskra) 0:49,0, 3. Alojz Laknar (IBI) 0:50,2 itd. Moški III. razred: 1. Andrej Jerman (Planika Kranj) 0:44,2, 2. Franc Hostnik (GG Kranj) 0:44,4, 3. Edo Bertonec (Sava Kranj) 0:44,8 itd. Moški II. razred: 1. Tomaž Jamnik (Iskra Kranj) 0:48,1, 2. Janez Gorjanc (Tekstilni center) 0:50,8, 3. Peter Starc (KZSZ Kranj) 0:52,7, 4. Tine Bernik (Elektro Kranj) 0:52,8, 5. Filip Egart (Projekt) 0:53,9 itd. Rezultati moški I. razred: 1.-2. Blaž Andoljšek (Elektro Kranj) in Milan Nadižar (Iskra Kranj) 0:32,7, 3. Andrej Valenčič (Sava Kranj) 0:33,3, 4. Ivan Rupar (Sava Kranj) 0:34,1, 5. Darko Studen (Projekt) 0:34,2 itd.

Ekipno: 1. Iskra I, 2. Sava I, 3. Iskra II, 4. IBI Kranj, 5. Tekstilindus, 6. Sava II, 7. Institut za TBC Golnik.

GORNJA RADGONA

Osnovna organizacija sindikata industrijskega podjetja Elrad iz Gornje Radgone skrbi, da se njeni člani udeležujejo najrazličnejših športnih prireditev v občini. Tudi sami pogosto prirejajo razna športna tekmovanja. V zimskih mesecih posvečajo največ prostega časa igranju šaha. Tako so pred nedavnim igrali simultanko z državno prvakinjo v šahu Konarkovsko-Sokolov. To srečanje so izgubili 6:17.

PRIZADEVNI STRELCI V MISLINJSKI DOLINI

Med najbolj delovne društvene organizacije sodijo v Mislinjski dolini nedvomno tudi strelci. Občinska strelska zveza Slovenj Gradec združuje v 5 osnovnih organizacijah, in sicer na terenu v Slovenj Gradcu ter v Šmartnem in v delovnih organizacijah - v Tovarni usnja, v Tovarni meril in v Fecru - blizu 600 strelcev.

Slovenj Gradec se je v zadnjem času razvil v eno najpomembnejših središč mladih strelcev na Slovenskem. Za strelstvo je med mladino v Mislinjski dolini dokajšnje zanimanje in ob vztrajnem delu uspehi pravzaprav niti niso mogli izostati. Slovenjgraški strelci so bili lansko leto zmagovalci medobčinskega pokalnega tekmovanja pionirjev v Postojni, na republiškem prvenstvu v streljanju z malokalibrsko puško pa so zasedli drugo mesto. Sicer pa so bili mladi strelci iz Slovenj Gradca najuspešnejši med pionirji in mladinci v tekmovanju tabornikov-strelcev iz vse Slovenije.

Strelci iz Mislinjske doline se udeležujejo tekmovanj doma in v drugih krajih. Redno organizirajo tekmovanja za zlato puščico, sodelujejo pa tudi v liga tekmovanju. Ob vseh praznikih pripravijo že tradicionalna strelska tekmovanja, lani pa so prvič pripravili tudi propagandno tekmovanje z vojaško puško, ki se ga je udeležilo več kot 200 rezervnih vojaških starešin. Prav zdaj pa je v teku tekmovanje v okviru medobčinske strelske lige, v okviru katere nastopajo strelci z Raven na Koroškem, iz Velenja in Slovenj Gradca.

Prva ekipa slovenjgraških strelcev je mlada, saj strelci Matvoz, Horvat in Vrčkovnik niso dopolnili niti 15 let. Najboljši strelci v Mislinjski dolini pa so bili v letu 1970 Marjan Matvoz, Samo Horvat, Franc Rotovnik, Franc Brice-man, Zvonko Vrčkovnik in Franc Kušter (an)

XI. ZIMSKE ŠPORTNE IGRE SLOVENSkih GRADBINECV V KRANJSKI GORI

Prvi smučarji IMP

Na vseh tekmovalnih stezah je bilo na startu najbolj živahno. Starjši člani so startali kakih 100 m nad Brstnino.

Proga za mlajše člane ni bila lahka. Zato tudi padcev ni bilo tako malo. Še vsa sreča, da snežna odeja sploh ni popustila in da so imeli vsi tekmovalci enake pogoje...

Tekmovalcem je na pomoč priskočil med drugim tudi kranjskogorski stroj za teptanje snega ratrac.

Vreme je spominjalo na pomlad, zato si je moral marsikdo pred bifejem odpeti smuči in potolažiti suho grlo.

Konec minulega tedna so se slovenski gradbinci znova zbrali na belih stezah kranjskogorskih smučišč. Na IX. zimskih igrah so se pomerili v tekih in v veleslalomu.

Ne glede na to, da je organizator povsem pozabil na nas in nas še obvestil ni o datumu letošnjih zimskih iger gradbincev, je novinar našega tednika kljub vsemu obiskal lepo športno prireditve in prinesel iz Kranjske gore tale zapis:

Tudi to pot, kot vsa leta doslej, je športno srečanje predstavnikov slovenskih gradbenih podjetij lepo uspelo. Izkazal se je organizator, izkazali so se požrtvovalni in izkušeni strokovnjaki Smučarskega društva Jesenice in izkazali so se predstavniki več kot 50 slovenskih gradbenih podjetij.

Prireditve je trajala tri dni. Tekmovalci so nastopili v različnih starostnih kategorijah, letošnje primerne so bile seveda tudi smučarske steze. Poleg zares dobre organizacije je spremljalo prireditve tudi sončno vreme, zato so tekme gradbincev v Kranjski gori tudi v celoti uspelo.

Rezultati:

Ekipno: 1. IMP Ljubljana 1.664,79, 2. Gradis Ljubljana 1.430,29, 3. Sava Jesenice 1.312,16, 4. Projekt Kranj 1.149,21, 5. Tehnik Škofja Loka 987,60 točke itd.

Posamezno - ženske: tek na 2 km: 1. Primožič (Pionir) 8:57,2, 2. Wajss (IMP) 9:21,8, 3. Horvat (IMP) 10:08,8 itd. Moški nad 30 let - tek na 2 km: 1. Repinc J. (Bohinj) 6:59,4, 2. Repinc A. (Bohinj) 7:13,3, 3. Marn (Tehnik) 7:26,4 itd. Moški do 33 let - tek na 4 km: 1. Kalan (Sava) 11:07,0, 2. Dolenc (Projekt) 14:01,5, 3. Naglič (Projekt) 14:10,5 itd. Veleslalom - ženske: 1. Štraus (Sava) 0:34,4, 2. Horvat (IMP) 0:39,2, 3. do 4. Bevc (IBI Trbovlje) in Vauh (Sava) 0:41,7 itd. Veleslalom moški nad 40 let: 1. do 2. Cizej (Gradis) in Pokorn (IBE) 0:36,2, 3. Manteževac (IMP) 0:36,5 itd. Moški veleslalom od 33 do 40 let: 1. Kliner (Kovinar) 1:29,2, 2. do 3. Jemec (Geod. zav. Lj.) in inž. Šarec (Inv. biro Koper) 1:36,1 itd. Veleslalom moški do 33 let: 1. Jakopič (Sava) 2:20,6, 2. Kliner (Sava) 2:27,2, 3. Soklič (SGP Tržič) 2:31,5 itd.

Industrija bombažnih izdelkov - Kranj

SPECIALIZIRANA TOVARNA JAKUART (žakart) DEKORATIVNIH TKANIN IN GRADLOV

ZA NOVO KOČO NA VRŠIČU

Uspešen obračun planincev PTT Ljubljana

Člani Planinskega društva PTT Ljubljana so minulo soboto na občnem zboru svoje organizacije ugotovili, da je bilo njihovo delo v minuli mandatni dobi več kot uspešno. Čeprav se je v teku minulega leta npr. osamosvojila njihova skupina v Celju v novo planinsko društvo, se število članov društva ni zmanjšalo, temveč celo povečalo. Planinsko društvo PTT Ljubljana trenutno vključuje vsakega četrtega slovenskega PTT delavca. V zadovoljstvo vseh udeležencev pa je to društvo lani poskrbelo za vzorno organizacijo III. zbora planincev PTT Slovenije v Vršiču, priredilo 22 članskih in 12 mladinskih zletov s skupno 2260 udeleženci, sodelovalo na številnih planinskih in manifestativno-športnih prireditvah, predvsem pa nadaljevalo s pripravami za razširitev in modernizacijo Poštarske koče na Vršiču. Le-te so napredovale že tako daleč, da bodo z gradnjo brččas lahko začeli že prihodnje leto. Nova Poštarska koča na Vršiču bo še enkrat večja od sedanjega, gostom pa bo nudila tudi popolno udobje.

Razprava na občnem zboru planincev PTT

Ljubljana je poleg drugega razkrila, da njihova organizacija s prirejanjem izletov, ki so na vrsti najmanj vsako drugo soboto skozi celo leto, samo še dodatno ne le zblizuje in povezuje PTT delavce celotne Slovenije, ampak jim nudi tudi prepotrebni oddih in rekreacijo. Prav zaradi tega bi bilo potrebno, da bi posamezni PTT kolektivi in tudi Združeno podjetje za PTT prometa Ljubljana v prihodnje namenjali več pozornosti in tudi sredstev tistim organizacijam znotraj PTT, ki že izvajajo to dejavnost, zaradi pomanjkanja sredstev pa je ne morejo še bolj razmahniti, čeprav bi bilo potrebno. Značaj dela v PTT je namreč tak, da so zaposleni podvrženi precejšnjim naporom; predvsem pa se premalo gibljejo. Rezultat tega je, da vsaj enkrat letno zaradi bolezni izostaneta z dela dva izmed vsakih treh zaposlenih. Planinsko društvo PTT Ljubljana bi na zmanjšanje obolenj prav gotovo lahko vplivalo s tem, če bi bilo deležno večje pomoči in bi na izlete lahko popeljalo še večje število članov.

-mG

Izračuni niso rožnati

Čeprav so v zasavskih kolektivih zadovoljni, da bodo poslej lahko republike oblikovale cene električne energije in skrbele za gospodarjenje na tem področju, pa hkrati tudi sodijo, da bodo predvidene podražitve zlasti nekatere kolektive težko prizadele. Če vzamemo samo dva primera:

V tovarni Kemičnih izdelkov porabijo na leto 35 milijonov kilovatnih ur električne energije. Če se bo podražila samo za 15 %, bo imel kolektiv najmanj 1 milijon din dodatnih stroškov. Če k temu prištejejo še podražitev prevozov po železnici, ki bo tovarno veljala na leto 700.000 dinarjev, in višje stroške, ki jih imajo že sedaj zaradi dražjih surovin, ki že prese-gajo en milijon din, potem izračuni res niso ugodni.

Kolektiv trboveljske Cementarne bo zaradi podražitve električne energije dvakrat oškodovan. Se zdaj plačujejo precejšnje prispevke za energetiko, velika investicijska sredstva pa vlagajo v dograditev peči za proizvodnjo cementa. Če se bo električna energija podražila za 20 %, bo vsaka tona proizvedenega cementa dražja za 5 dinarjev, pri tej podražitvi pa niso šteti železniški prevozi. Lani je cementarna dobila dovoljenje za zvišanje svojih cen in sicer za okrog 16 dinarjev za tono cementa. Ker pa so se lani podražili reprodukcijski material in surovine, sedaj pa se spremenjajo cene energije in prevozov, od lanskega povišanja cen cementu kolektivu ne bo ostalo skoraj nič.

Zasavski delovni kolektivi so sprejeli vrsto ukrepov za nadaljnjo racionalizacijo poslovanja. Ponekod so se odločili za maksimalno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, drugod so odpravili skoraj vsa režijska dela. Zanimivo pa je, da tudi v tistih kolektivih, kjer so se odločili za bistveno povečanje proizvodnje, ugotavljajo, da jim bodo materialni izdatki tako porasli, da jih bodo težko kompenzirali z večjim obsegom proizvodnje.

KOPRSKI TOMOS RAČUNA Z NOVIM VZPONOM, OBENEM PA TUDI S HUDIMI TEŽAVAMI

KAKO DO CILJA?

S proizvodnim načrtom koprške tovarne TOMOS za letošnje leto predvidevajo, da bodo izdelali 160.000 ali 15 % več mopedov vseh vrst in pa raznih

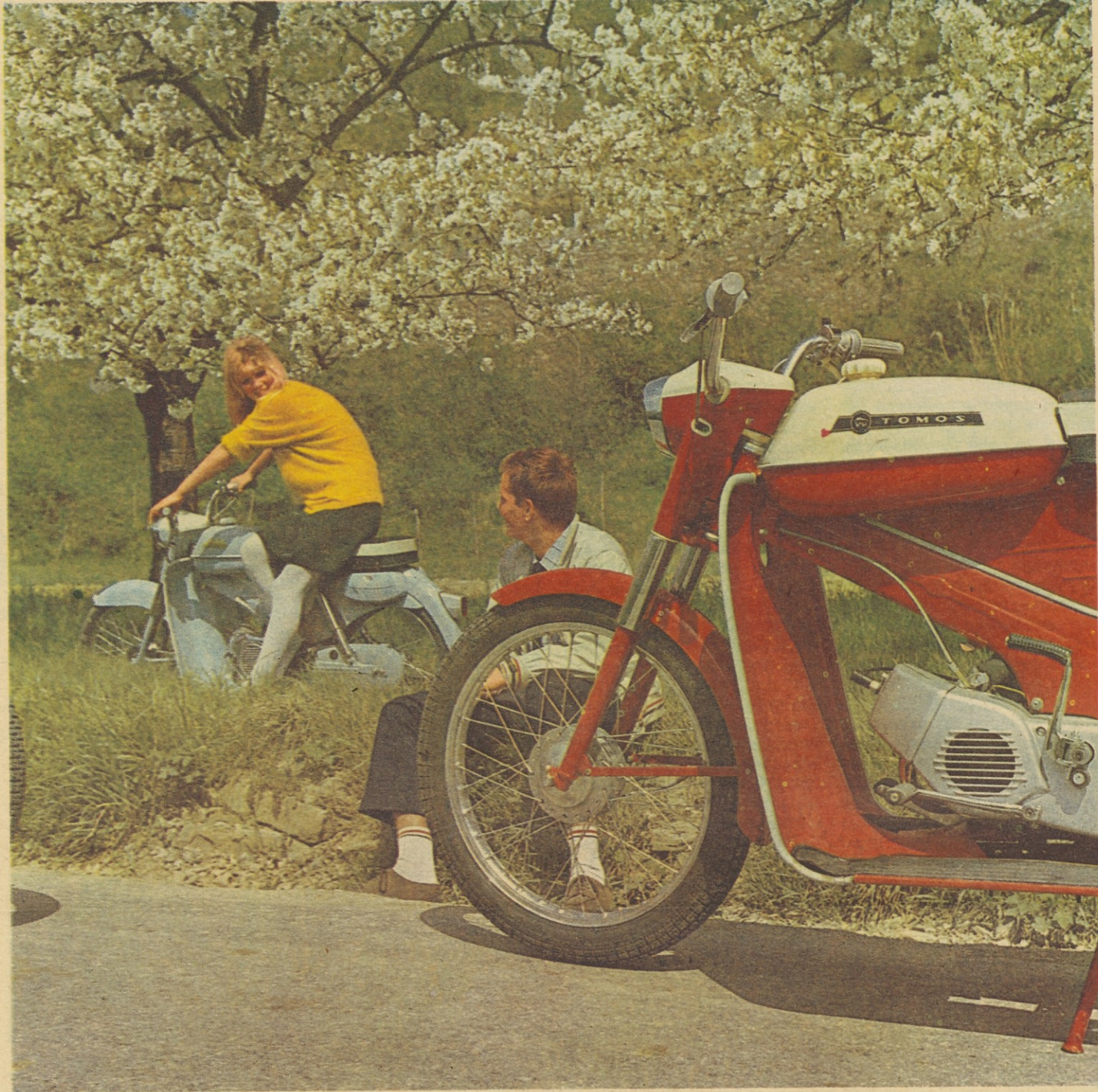
agregatov, kot so jih trgu ponudili lani. Zmontirali naj bi tudi 8000 ali 55 % več osebnih avtomobilov kot v minulem letu. Če k temu prištejemo še dvokolesa,

daje bistveno slabši dohodek, kot pa smo ga lahko ustvarjali doslej. Konkretno rečeno: čeprav močno povečujemo proizvodnjo, čeprav se bo obseg in-

soma najbrž prisiljeni začeti odstopati od velikoserijske proizvodnje, ki jo omogoča in spodbuja predvsem omenjeni način poslovanja. Seveda bomo storili

potrudili, da bi kljub vsem težavam lahko izvajali vsaj najbojnjo reprodukcijo.

Če pa bi se pogoji poslovanja še zaostrili, bomo, žal, prisiljeni ponovno pretresti proizvodni program, iz katerega bi v tem primeru in ne glede na potrebe trga, izločili vse, kar ni dovolj rentabilno. V ilustracijo lahko povem, da so v našem programu še vedno izdelki, katerih tovarniška cena se po reformi splošno spremenila, ker je zanje veljal in velja sistem nadzora cen. Skratka: če bi prišlo tako daleč, da bi prišla na kocko naša rentabilnost, jo mislimo obdržati tudi na račun opuščanja nekaterih proizvodov. Tudi v tem primeru pa nas čaka zelo trd borb, da bi ob bistveno večjem obsegu proizvodnje in veliko težjih pogojih le obdržali raven osebnih dohodkov, kot smo jih dosegli v minulem letu,“ je ključil direktor tovarne TOMOS inž. Branko Hočevar.

Letošnja mila zima je naklonjena mopedistom. Ta Tomosov colibri 14, ki ima lastnika na Primorskem, pa sploh ne pozna počitka. Končno pa, tam je zdaj že pomlad

Vsiljivo skrbništvo

O vlaganju v inozemstvo sta pripravljena dva predloga zakona. Enega je pripravila komisija za revizijo zakonov o blagovnem prometu, drugega pa zvezni izvršni svet. Najvažnejša razlika med obema predlogoma je pri določbah, katere proizvodne organizacije imajo pravico do vlaganja v inozemstvo. Delovna skupina za revizijo priznava to pravico vsem proizvodnim organizacijam, predlog zveznega izvršnega sveta pa samo delovnim organizacijam in poslovnim združenjem, ki so registrirana za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti.

Vse določbe zakona bi bile najbrž gladko sprejete, če ne bi bilo ob vsem napisano tudi načelo, na katerem bi moral ves zakon temeljiti. Po tem načelu „Jugoslavija ni izvoznica kapitala v pravem smislu te besede. V inozemstvo ne vlaga zaradi ugodnejše udeležbe sredstev, ampak zaradi drugih ciljev: zaradi tesnejšega povezovanja naših delovnih organizacij s posameznimi tujimi tržišči in zaradi nadaljnjega razvijanja ekonomskih odnosov z inozemstvom.“

Naši ekonomisti se upravičeno sprašujejo, zakaj je potrebna takšna formulacija za nekaj, kar ni neobičajno niti neznano v svetu, razen če (ker je povezana s pogojem o nujnem soglasju z „določeno politiko razvoja ekonomskih odnosov“) zvezna administracija spet ne želi „osrečiti“ gospodarstva s svojo posebno pozornostjo in skrbjo za idejno čistost njegovega poslovnega ravnanja. V. B.

ki jih izdeluje njihov obrat „Partizan“ v Subotici, naj bi TOMOS letos iztržil za svoje izdelke okoli 600 milijonov dinarjev ali četrtnino več kot v minulem letu.

VZDRŽATI, DRUGE IZBIRE N!

Upošteva je doslej znane ukrepe za stabilizacijo gospodarstva si je TOMOS vsekakor zastavil zelo smelega načrta. Kako jih bo zmožni?

Po besedah inž. BRANKA HOČEVARJA, direktorja tovarne TOMOS, njihova delovna organizacija praktično razpolaga z zmogljivostmi in z ljudmi, ki naj bi bili kos omenjenim povečanim obremenitvam. Z letošnjim letom namreč začenja proizvodnja tudi v njihovem novem obratu v Buzetu. Precejšen del nalog bo nase prevzel obrat „Partizan“ Subotica. Povečano montažo avtomobilov pa bo še zlasti omogočil obrat v Senožecah, ki ga zdaj razširjajo, ki bo do letošnjega poletja zaposlil novih 280 delavcev in svoj izvoz po kooperacijski pogodbi s tovarno CITROEN letos podvojil v primerjavi z minulim letom.

„Bistveno drugače pa je, če problem povečanja proizvodnje analiziram z vidika finančnih učinkov,“ je nadaljeval inž. Branko Hočevar. „Gre za to, da vključevanje v mednarodno menjavo po načelu industrijske kooperacije ob sedanjih razmerah

dustrijske kooperacije s tovarno CITROEN in z obema partnerjema v Holandiji podvojil, ne moremo računati niti s tolikšnim ostanom dohodka kot v minulem letu. Prav zaradi sprememb zunanjetrgovinskega sistema, ki mečejo v isti koš klasičen izvoz surovin, izvoz končnih izdelkov in slednjič industrijsko kooperacijo kot najbolj razvito in perspektivno obliko sodelovanja, se v našem podjetju že pojavljajo dvomi, ali je prav, da ob takih pogojih vztrajamo pri naših načrtih. Sodi-mo namreč, da je obdobje klasičnega izvoza, ne da bi v zameno tudi kupovali, praktično že davno mimo, če seveda izvzamem izvoz živil in surovin, kar je značilnost nerazvitih držav. Zunanjetrgovinska menjava se ne bo razmahnila in naš deficit hkrati manjševal, če od tujih partnerjev ne bomo hkrati tudi kupovali v zameno za tisto, kar jim nudimo. Vprašanje seveda je, kaj naj bo tisto, s čimer našim zunanjim partnerjem lahko najbolj ustrezemo, hkrati pa koristimo samim sebi. Za našo panogo poznam odgovor: čim večji obseg menjave po načelu industrijske kooperacije, ko vsak partner izdeluje le določeno število sestavnih delov ali sklopov, ki si jih partnerji potem med seboj izmenjavajo in vsi bolj ali manj nastopajo kot finalisti. Za motorno industrijo bi bila taka pot edinole zdrava. Tako, kot je zdaj, pa bomo sča-

vse, da se to ne bi zgodilo, ampak...

Če želimo negativne posledice stabilizacijskih ukrepov ublažiti, kolikor je pač mogoče, bi torej morala družba s svojo politiko bolj stimulirati tiste kolektive, ki so kos najstrožjim pogojem tujega trga. Drugi del nalog pa je povsem stvar kolektivov, torej tudi naš problem: treba je vzdržati za vsako ekonomsko še sprejemljivo ceno in drugič: našo proizvodnjo moramo napraviti bolj donosno.“

KJE SO ŠE REZERVE?

Dejstvo je, da so v tovarni TOMOS prepričani v pravilnost svoje poti, ki na mednarodni trg vodi prek organizirane industrijske kooperacije s tujimi partnerji. Zaradi tega vsem težavam in pomislekom navkljub vztrajajo pri letošnjih načrtih, temu primerno pa tudi ukrepajo.

„Trudimo se, da bi naše delo postalo še bolj intenzivno in racionalno!“ je zatrdil inž. Hočevar. „To pomeni, da z ene strani namenjamo vso skrb nadaljnjemu povečanju produktivnosti kot posledici boljše organizacije dela, z druge strani pa skrbi za smotnejšo porabo materialov in boljšo kvaliteto izdelkov nasploh. Začenjamo tudi z revizijo naših razvojnih in investicijskih načrtov. Nekatere izmed njih bomo vsekakor morali prestaviti na kasnejši datum. Vsekakor pa se bomo

Mercator

KAVA

M 450
PRODAJAL

Znašli so se!

Te dni sem na sestanku ljubljanskega Mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev slišal tudi naslednje:

V Šiški v Ljubljani je podjetje s komaj 36 zaposlenimi.

Sodeč po tem, da so v tem podjetju do decembra lani znašli poprečni osebni dohodki na zaposlenega kar 1.810 dinarjev, temu podjetju res ne gre slabo. In sodeč po tem, da je v podjetju tudi do decembra lani znašal najvišji osebni dohodek le 2.800 dinarjev, si v tem podjetju res niso delali preglastic o tem, koga je treba za opravljeno delo boljše in koga slabše nagraditi.

Vse skupaj je glava zbolela šele decembra lani, ko se je na veliko začelo šušljati o zamrznjenih osebnih dohodkih.

Res je prišlo zamrznjenje.

Tik pred zdajci pa so v tem kolektivu potegnili še zadnjo potezo: za december so vsem povečali osebne dohodke za toliko, da je na koncu znašalo poprečje kar 7.050 dinarjev na zaposlenega. Direktorjina plača pa kar 14.000 dinarjev.

Kaj hočemo, znašli so se.

O tem, če so si osebne dohodke popravili še za nadaljnjih 11 odstotkov, kolikor je zdaj dovoljeno, me še niso obvestili.

M. ŽIVKOVIČ

za lepšo
in bolj čvrsto
postavo
melbrosia
Ald.